

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišstvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.Račun pri poštn. čekov.
zavod: št. 11.842.

Ljubljana, 1. julija.

Klerikalizem preneha takšen kakršen je bil v Avstriji, z vsemi metodami in preživljenimi pojavi v našo svobodno domovino, je moral v novih razmerah nujno zadeti z glavo ob zid. Kmalu po prevratu so njega voditelji, vsi izločeni za stare razmere in boje, sprevrli, da se v novi državi klerikalizem trajno držati ne more. Vse ni v nevarnosti v Žužemberku, če bi bili tam izvoljeni sami demokrati, in ni v nevarnosti v Begunjah, škofovem rojstnem kraju, četudi so tam demokrati sijajno zmagali. Ni v nevarnosti v Sloveniji, če bodo izvoljeni sami »Zorjavovci«, ljudstvu se te izmišljene nevarnosti ne da dolgo slikati na steno. Za to je klerikalizem, ki sicer ni interesiran na centralizmu ali zoper njega, izigral plemenski čut zoper državo, da v motnem ribari. Klerikalizem od nekdanj rad nastopa pod lažnjivo zastavo. Tokrat zbira svoje čete pod praporom avtonomije. S tem geslom pa je naš klerikalizem ugriznil v kamen. Danes vé že vsak pameten človek, da z »avtonomijo« nikoli nič ne bo. Ne bo nič, ker je velika večina naroda proti njej. Ne bi bilo nič iz nje niti v slučaju, če bi se dobila trenutna večina za revizijo ustave. Obstoj naše države, stanje razvoja, v kojem se nahaja naš narod, ne prenese plemenske avtonomije. Kdor se zanjo ogreva, strelja v zrak in brezplodno troši energije. Klerikalizem, ki se je i. 1922. in 1923. na tej lažni in nemo-goči ideji popravil mora uvideti, da je igral na napačno karto.

Vsa klerikalna politika je došla s tem na mrtvo točko. Za stotine milijonov dinarjev je klerikalna politika oskodovala Slovence. »Tigri« so bili drag sport za Slovence! Samouprave, ki bi mogle biti korektiv in dopolnilni-ve javne uprave, ima SLS na vesti, da niso še prevedene. V Ljubljani bi mogli imeti že leto dni oblastni sabor, ki bi imel mnogo več kompetence, nego so jih imeli rajni deželni zbori. A SLS, ta izbruh plemenske histereje, povzročene namerno od klerikalnega judeževstva, je to krasno napravo onemogočila in jo obzupala do danes.

Kam to vodi? Komu koristi politika SLS? Ali veri? Ali cerkvi? Sloven-cem? Državi? Mirnim srcem odgovor-jamo, da ne koristi nobenemu od teh, pač pa vsem škoduje: cerkvi, ker jo tira v borbo z državo, veri, ker jo ponižuje v deklo politike, morali, ugledu duhovščine, njenemu socialnemu in gospodarskemu stališču, ker tira duhovski stan mesto da je v prvi vrsti narodne inteligence, v ob-sorvaženi antidržavni ta-bor!

Ni nobenega dvoma, da široke pla-si bivših klerikalnih volilcev uvideva-jo, da sta jih gg. Brejc in Remec za-vedla v prepad. Gosp. Korošec ni stvarni vodja SLS. On je eksponent. Formalni vodja SLS je ljubljanski škof, lastnik »Slovenca«. A senilnega starčevita zdej kakor lutka gg. dr. Brejc in Remec. Oba ta dva moža sta zastopnika »katoliškega« mamona. Katoliško »zlatu tele« je do pike podobno židovskemu, samo pa-pezeva zastava mu visi pod vratom, v Sloveniji pa je zraven še trobojna pentlica za kratkovide slovenske »kulturne delavce«.

Duhovščina je danes slovo orodje Brejčeve in Remčeve politike. Vseled nesrečne neuvidevnosti vrhovnega dušnega pastirja dr. duhovščina, ki jima mora slediti, naravnost v pogubo: trudi se, škoduje si na vseh straneh, memarja svoj vzvišeni poklic, samo da »zlatu tele« gg. Brejca in Remca boljše procvita.

Marsikateri duhovnik je že uvidel, da je nesramno zlorabljen. Vrača se k narodu in obrača hrbet katoliškemu mamonizmu. Čim prej bodo ti razumni svečeniki v večini, prej bo Slovenstvo dana v tej naši državi ona pozicija, ki mu gre po njegovem zgodovinskem poslanstvu v našem narodu.

BEOGRAJSKI LISTI O OBČIN-SKIH VOLITVAH V SLOVENIJI.

Beograd, 1. julija. r. Današnji listi se bavijo z nedeljskimi občinskimi volitva-mi v Sloveniji in ugotavljajo, da se je položaj klerikalcev znatno poslabšal in da so od zadnjih volitev zelo nazadovali.

DR. PLOJ V BEOGRADU.

Beograd, 1. julija. p. Danes je dospel semkaj bivši veliki župan mariborski in predsednik naše reparacijske komisije v Parizu dr. Miroslav Ploj, ki sedaj pre-cenjuje nepremičnine bivše Avstro-ogr-ske monarhije. Prišel je v Beograd, po potrebna navodila v zunanjem in notra-njem ministristvu.

Podaljšanje Pašičevega bivanja na Bledu

MINISTRSKI PREDSEDNIK OBŠIRNO POROČA KRALJU. — RAZ-NE VERZIJE O POMENU NJEGOVH PREDLOGOV. — ZADNJI PO-SKUSI OPOZICIJE. — KRATKA KOROŠEVA AVDIJENCA.

Bled, 1. julija. d. Kralj je dopoldne dalj časa razpravljaj z min. predsedni-kom Pašičem. Popoldne ob 5. je vladar sprejel poslanca drja Korošca v avdijen-cu, ki je bila neobičajno kratka.

Pašič je svoj povratek v Beograd od-godil ter ostane na kraljevo povabilo še nekaj dni na Bledu.

(V ljubljanskih klerikalnih vodilnih kro-gih se je že dalj časa pripovedovalo, da bodo klerikalci »presekali gordijski vo-zel« ter s primerno akcijo na dvoru pre-prečili opoziciji grozečo odločitev krona. Od avdijske drja Korošca, ki ba je na-stopa kot nekak pooblaščenec opozicijs-kega bloka, so se klerikalci nadejali po-polnega političnega preobrata in današnji »Slovenec« je v napovedi strmoglavljenja narodne koalicije že v naprej eskompti-ral rezultat Koroščeve avdijske. Avdi-jenca pri kralju pa je bila, kakor nam poročajo iz Bleda izredno kratka in zve-čer so klerikalni kolovodje po razgovori-h z junakom dneva delali jako zamis-ljene obraze. Op. ur.)

Beograd, 1. julija. r. Politčno življen-je je nekako zastalo. Vse čaka na izid Pašičevega potovanja na Bled. Opozicija je vsa vznemirjena, ker se zelo boji volit-ev. Vesti iz not.anjosti so zelo neugod-ne zlasti za Davidovičev stranko o ka-terih se obče sodi, da je vsled neodreje-nosti svoje politike zapisana poginu. S te stranke se osredotočuje ves trud na to, da se zaprečijo volitve. Nič več se ne insistira na sklicanju izredne sezijske Narodne skupščine, samo da se dobi še ča-sa in zavleče razpust. Davidovičevi pri-staši polagajo mnogo nade na akcijo kle-rikalne stranke, katero pošiljajo v boj za opozicijski blok zlasti z intervencijami na najvišjem mestu.

V to svrhu si stalno korespondirata po-

slanca Korošec in Veljković, ki je kakor znano spiritus agens zlasti davidovičev-skega dela opozicijskega bloka. V smislu teh dogovorov se bo dr. Korošec te dni, ko se nahaja na Bledu min. predsednik Pašič javil pri kralju v avdijski, da po-skusl obrniti situacijo bolj v prilog blo-ku. Rezultat Koroščeve avdijske se v krogih opozicijskega bloka pričakuje z največjo napetostjo. Od njega bodo v znatni meri odvisni zaključki konfe-rence opozicijskih šefov, ki naj bi se vr-sila po Koroščevem prihodu z Bleda.

O Pašičevih predlogih kroni se širijo najrazličnejše verzije. Po eni verziji ho-če Pašič že sedaj formalno predlagati ta-košen razpust parlamenta ter nove vo-litve. Po drugi verziji je Pašičevo po-tovanje h kralju predvsem informativne-g značaja. Naravno je, da min. predsednik vladarju ne bo skrival soglasnega miš-ljenja vlade, da so nove volitve edini izhod iz parlamentarne krize. Od opo-zicijske strani razširjene vesti, da bo Pašič najbrž podal demisijo, ker ne more računati na pristanek krona so gladke izmišljotine.

Ni dvoma, da je situacija danes bistve-no druga nego je bila meseca maja t. l. in da vsak dan prinaša nove dokaze, da je sedanja skupščina nesposobna, da se še kdaj sestane, in da je opozicijski blok gg. Davidović-Korošec-Spaho manjšina, ki nima nobenega programa, na vladl pa bi bila odvisna od telegramov iz Moskve. Povratek g. Pašiča se pričakuje šele za konec tega tedna.

V svojem obupu je opozicija zopet pri-čela »vabiti« razne radikalne poludis-idente ter je danes imel Ljuba Davidović posebno dolgo konferenco z — Nastasom Petrovičem.

Rekonstrukcija vlade

TRIJE NOVI MINISTRI. — POMEN REKONSTRUKCIJE ZA POLITIČ-NO SITUACIJO.

Beograd, 1. julija. r. Zvečer je dospel-a vest, da je kralj na Bledu podpisal ukaz o rekonstrukciji kabineta. Iz vlade odhajajo ministri Janić, Kojić in Simo-nović, na njihovo mesto so imenovani dr. Boža Maksimović, Andra Stanić in dr. Vasa Jovanović.

V zvezi s to vestjo se je širila tudi govorica, da je vladar že tudi formalno pooblastil vlado narodne koalicije za razpust skupščine in razpis novih vo-litev.

Da bodo v kratkem nove volitve, se vidi tudi iz zadržanja opozicijskega blo-ka, ki ni zadnje dni prav ničesar storil,

da bi spravlil v tek svojo nameravano akcijo, ampak se je vrgel z vso silo na volilno agitacijo in nikakor ne računa z možnostjo reševanja krize na Bledu in v Beogradu v svoj prid. Vladna koalici-ja je trdno uverjena, da lahko zre s pol-nim zaupanjem v nove volitve in je za-radi tega polna optimizma. Velik vtis je povsod napravil izredno ugoden po-tek zborovanj samostojnih demokratov v Južni Srbiji in pa izprememba nazi-ranj med intelektualci in kmeti v pre-čanskih krajih, zlasti z ozirom na novo komunistično politiko Radičeva.

Beg iz sodne službe

Proti prestopanju sodnikov v advokaturu.

Beograd, 1. julija. r. Zadnja leta se opaža, da je zelo zapuščati veliko število sodnikov svojo službo in se posvečati od-vetništvu. Ta beg iz sodne službe je fa-talen za naše sodstvo. Ministrstvo za pra-vosodje je sedaj odločilo, da ne dovoli sodnikom prestopa v odvetniško prakso, ako ne zadostje vsem predpisom, t. j. ako ne položijo odvetniškega izpita in presta-nejo predpisane odvetniške prakse in ako nimajo vsaj 20 let sodne službe. Naglaša se, da se je število odvetnikov v zadnjih letih tako pomnožilo, da pride n. pr. v Zagrebu na vsakih 500 ljudi po en od-vetnik. Misli se, da bo imel ta ukrep vlade v zaščito odvetniškega stanu za-veljaven uspeh.

IZ GOSPODARSKO-FINANČNEGA KOMITETA.

Beograd, 2. julija. p. Danes popoldne od 17. do 19. je bila seja gospodarsko-finanč-nega odbora ministrov, ki so najprej raz-pravljali o kreditih za vodne gradbe v Črni gori in na Neretvanskem polju. Odo-brena je bila nabava 130.000 kubičnih metrov drv za vojsko. Zatem je prišla na vrsto razprava o likvidaciji našega vo-jnega dolga Franciji, ki je nastal z oskrbo in prevozom naših državljanov iz Sibirije v domovino. V pretres je prišlo tudi vprašanje odplačevanja vojnega dolga, ki ga je napravila prejšnja kraljevina Črna gora v Franciji. Odbor je v nadaljnjem poteku seje odobril večje kredite za nakup tele-fonskih in brzojavnih žic.

PREMESTITVE OROŽNIKOV.

Beograd, 1. julija. r. V sporazumu z ministrstvom notranjih del je odrejena večja izmenjava orožnikov zlasti z ozirom na potebo, da se razreši orožnike, ki že dalj časa služijo v Macedoniji. Vseled tega bo iz vseh krajev države gotov odstotek orožnikov premeščen v južne kraje.

Jugoslavija in sosede

Beograd, 1. julija p. Bivši predsednik albanske vlade Ahmed beg Zogu je po-setil danes v spremstvu Zenan bega zu-nanjega ministra dr. Ninčiča in ga je za-prosil gostoljubnosti na našem ozemlju. Dr. Ninčič mu je dovolil bivanje v Jugo-slaviji.

Beograd, 1. julija p. Pogajanja med jugoslovensko in italijansko delegacijo v Zadru se uspešno nadaljujejo. Italijanska vlada je imenovala novega delegata, zato je tudi naša vlada imenovala kot dru-gega delegata svetnika finančne uprave Galcinjo.

Beograd, 1. julija p. Danes je dospel semkaj naš poslanik v Budimpešti Tiča Popović, ki je delj časa konferiral z dr. Ninčičem o nadaljevanju pogajanj z Madžarsko. Imel je tudi sestanek s trgo-vinskim ministrom dr. Krizmanom o za-časni trgovinski pogodbi z Madžarsko ter o konvencijah glede dvolastništva, vete-rinarstva in prometa.

Beograd, 1. julija p. Naša delegacija za pregovor z Italijo je imela danes konfe-rencu pod predsedstvom trgovinskega ministra dr. Krizmana in je razpravljala o vprašanjih, glede katerih je prišlo v pogajanjih z Italijo do zastoja.

KONFLIKT V GRŠKI ARMADI.

Atene, 1. julija. j. Afera častniških de-misij v armadi in mornarici dobiva res-nejše oblike. Danes je zopet 40 častnikov podalo demisijo. Mornariški minister je izjavil, da je 15 višjih častnikov, med njimi tudi sin regenta, bilo obsojenih po kazenskem zakonu in da bo 87 drugih od-slovljenih.

NEVIHTE NA ČEŠKEM.

Praga, 1. julija. j. Sobotne in nedelj-ske nevihte na Češkoslovaškem so učin-kovale opustošujoče. Najbolj prizadeti so kraji na češko-moravski višini, kjer je oves vsled neviht in toče do 80 odstot-kov uničen. Pridelek krompirja je zelo vprašljiv. Na jugozapadu je tudi žito ze-lo trpelo.

Praška konferenca se ne bo bavila z Besarabijo

ZNAČILNA IZJAVA RUMUNSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA. — BRA-TIANU SE KONFERENCE NE UDELEŽI.

Bukarešta, 1. julija. Na današnjem ministrskem svetu je poročal zunanji minister Duca o odnosajih Rumunije do držav Male antante in o pogajanjih, ki se bodo vršila na praški konferen-cu. Podrobnosti o sklepih, o katerih ni bil izdan nikak oficijelni komunike, ni bilo mogoče zvedeti, vendar pa je iz-javil zunanji minister po seji, da se na praški konferenci ne bo razpravljalo o vprašanju Besarabije, ker smatra ru-

munska vlada to vprašanje za rešeno. Rumunijo bo zastopal v Pragi samo zunanji minister Duca, ministrski predsednik Bratianu se konference ne udeležil.

Beograd, 1. julija. p. V zvezi s pred-stoječim sestankom zunanjih ministrov Male antante v Pragi je posetil danes dr. Ninčiča odpravnik poslov češko-slovaškega poslanstva dr. Černy in je z njim dolgo konferiral.

Ugoden vtis nemškega odgovora

V PARIZU UPOŠTEVAJO TEŽKOČE NEMŠKE VLADE. — OPTIMI-ZEM GLEDE REPACIJSKEGA VPRAŠANJA.

Pariz, 1. julija. j. Vtis nemškega od-govora na medzavezniško noto je brez-dvomno ugoden, ne toliko zaradi njego-ve stilizacije, temveč mnogo bolj vsled tega, ker je Nemčija zavezniške pred-loge brez ugovora sprejela. Pričakovati je, da mu s francoske strani ne bo sledil neugoden odgovor; v Parizu se ne bodo spodbikali nad stilizacijo kot tako, ker razumejo, da se mora berlinska vlada ozirati na znaten del javnega mnenja.

Zelo dobro razpoloženo glede bodo-ših pogajanj z Nemčijo vlada tudi vsled ugodno zaključenih »Micum« pogodb, kar se smatra za brezdvomen znak do-bre volje, ki jo je Nemčija pokazala. V političnih krogih naglašajo, da nemška vlada ni šla za tem, da pri teh pogaja-njih uveljavi zgolj načelno stališče. Tež-koče, ki so jih povzročale »Micum« po-godbe, se nikakor ne sme prezreti. V

merodajnih krogih prevladuje prepriča-nje, da je končnoveljavna rešitev repa-cijskega problema le še vprašanje ne-kaj tednov.

OBNOVITEV »MICUM« — POGODB.

Berlin, 1. julija. j. V poznih večernih urah je bila danes zapadla pogodba o nemških dajatvah premoga Franciji in Belgiji začasno podaljšana do dne 10. avgusta.

NOVI PREDSEDNIK VOJAŠKE KON-TROLNE KOMISIJE.

Pariz, 1. julija. s. Uradno se poročaj General Walsh je bil namesto generala Nolleta imenovan za predsednika med-zavezniške vojaške kontrolne komisije v Berlinu. Bivši vrhovni poveljnik zavez-niških vzhodnih armad general Serrail je bil reaktiviran.

Parlamentarna kriza v Italiji

OPOZICIJA SE NE ZADOVOLJUJE Z REKONSTRUKCIJO VLADE IN VZTRAJA NA ABSTINENCI.

Rim, 1. julija. Danes dopoldne so novi ministri Sarrocchi, Gazati, Lanza di Sca-lea in Cesare Nava prisegli. Popoldne so prevzeli ministrske posle. Ministrski svet se bo sestel jutri in bo na tej seji odo-bril listo državnih podtajnikov.

Dopoldne se je sestel tudi odbor zbor-nišne manjšine ter se bavil z vprašanjem vladne krize. Opozicija stoji na stališču, da rekonstrukcija vlade nikakor ni spre-menila položaja in vzrokov, zaradi kate-rih je opozicija sklenila oditi iz parla-menta. Odbor manjšine je dalje protes-tiral proti temu, da je ostal dosedanja pravosodni minister Oviglio na svojem mestu, in proti temu, da se je zopet po-javila fašistovska milica kot straža na Montecitorioju.

PRISEGA FAŠISTOVSE MILICE.

Rim, 1. julija. Mussolini je izrazil željo da fašistovska milica čim prej položi prisego. V največ mestih se bo prisega vršila 30. t. m.

DUMINI NE DOBI ZAGOVORNIKA.

Rim, 1. julija. Dumini še vedno ni našel odvetnika, ki bi ga hotel zago-

varjati. Vsi odvetniki, na katere se je obrnil, tudi fašisti, so mu pod pritiskom javnega mnenja odklonil prošnjo za zastopstvo.

AMERIŠKI ITALJANI PROTI FAŠIZMU.

New York, 1. julija. a. V New Yorku so zborovali italijanski izseljenci. Govorniki so nastopili proti Mussolini-ju ter zahtevali njegov odstop in od-stop celotne fašistovske vlade. Prija-telji fašizma so skušali Mussolinija braniti, toda razjarjeni zborovalci so jih napadli, tako da so morali pobeg-niti.

BOLJŠEVIKI IZRABLJAJO MATTEOTTIJEV UMOR.

Moskva, 1. julija. a. Na koncu V. mednarodnega komunističnega kongresa se je razpravljalo tudi o umoru italijanskega poslanca Matteottija. Kongres je sklenil izdati poziv na ita-lijanski proletarijat, da naj razoroži fašizem, vrže fašistovsko vlado in or-ganizira oborožene čete proti fašizmu.

Anglija odstopi Gibraltar?

V zameno dobi od Španije nasproti ležečo maroško obalo.

Barcelona, 1. julija. a. Kot prvi ko-rak k angleško - španskemu zblizanju radi izmene Gibraltarja za Maroko se smatra v Španiji potovanje Primo de Rivero v Melillo, ki se vrši dne 5. t. m. Njegov zadnji oficijelni komunike po-roča, da ne more obstojati pri seda-njem stališču glede španskih pravic do Maroka. V dobro poučenih krogih za-trjujejo, da je Primo de Rivera pre-jel od Macdonalda zagotovilo, da je Anglija načeloma pripravljena za raz-govore o vprašanju izmene Gibraltarja.

ITALIJANSKI PORAZ V TRIPOLITANIJ.

Carigrad, 1. julija. s. Neki turški list v Adani objavlja pismo iz Tripolitani-je, po katerem se vrše v Tripolitani-ji ostri boji med Italijani in Arabci. Itali-jani so se baje po težkih izgubah umak-nili na obalo. Po štiridnevni bitki v dolini Lonveles je bil general Buongiovanni na begu ustreljen. Arabci so baje pri-segli, da hočejo napraviti v Tripolitani-ji konec italijanskemu gospodstvu.

ZEDINJENE DRŽAVE ZNIZAJO DAVKE.

Washington, 1. julija. j. Ker je pre-toklo budžetno leto končalo s prebitkom 500.000 dolarjev, je predsednik Coolidge pozval kongres, naj davke še bolj zniža.

UVELJAVLJENJE PRISELJE-NISKEGA ZAKONA V AMERIKI.

Newyork, 1. julija. j. Predsednik Co-olidge je s proklamacijo odredil uveljav-ljenje novega priseljeniškega zakona.

Iz francoskega parla-menta

Pariz, 1. julija. j. Zbornica danes ni imela seje, da omogoči konstituiranje komisijam, ki so bile zadnje dni izvo-ljene. Za predsednika finančne komisi-je je bil po ožjih volitvah z enim glasom večine izvoljen socialist Vincenc Aurioi. V 9 komisijah so bili izvoljeni kot predsedniki radikalci. Komisiji za zunanje zadeve predseduje radikalec Franklin Bouillon. V dveh komisijah pa je bil kartel levega poražen. Za predsednika vojne komisije je bil izvo-ljen z 21 glasovi bivši vojni minister Maginot proti socialistu Boncourtu, za predsednika komisije za kolonije pa desničarski poslanec Diangac.

RUSKO - ANGLEŠKA POGAJANJA.

London, 1. julija. a. Na angleško - ru-ski konferenci je prišlo do popolnega preloma zaradi vprašanja posojil. Ru-ska delegacija se nikakor ni mogla spo-zarumeti s posestniki vrednostnih ruske ga posojila, ki znašajo približno 50 do 60 milijonov šterlingov. Ruska vlada bi bila pripravljena izplačati zadolžnice sa-mo dotičnim posestnikom, ki so jih imeli še pred letom 1917. Ostale zadolžnice, ki izvirajo iz poznejše dobe, pa bi hotela plačati v neki nižji izmeri. Angleški po-sestniki ruskih zadolžnic pa na to po-nudbo niso hoteli pristati in tako so se pogajanja razbila.

Svetovnoznana

Peugeot - kolesa

dobavna po najnižji ceni pri tovarniški za-lozi O. Žužek, Ljubljana. Sodna ul. 11.

Obtožba proti Radiću in predsedstvu HRSS

Materijal, zbran za obtožnico proti Radiću, članom predsedstva HRSS dr. Mačku, dr. Kranjčeviću in Predavcu ter proti še štirim radićevskim poslanecem, je bil te dni izročen zagrebskemu državnemu pravniku. Glavne točke obtožnice tvorijo: 1.) Radićev govor dne 30. oktobra 1921 na sestanku strank Hrv. bloka; 2.) govor na zboru v Sisku dne 21. marca 1923, kjer je Radić pozival seljaštvo k seljaški revoluciji; 3.) govor v zagrebskem «Kolu» dne 21. maja 1923, kjer se je Radić izrazil o vladi, da ni niti arnautska nego kakor turška pred 500 leti, ter klical: «Dol z beograjskim smetljem!»; 4.) govor v Nijemcih. Navedeni govori tvorijo prestopok po §§ 103. in 104. s. k. z. — Dalje navaja obtožnica Häuslerjevo reminiscenco v «Pokretu», da mu je Radić izjavil: «Ako pride Karel Habsburški na Dunaj, se bomo z njim pogajali».

Drugi del materijala slika Radićevo propagando proti služnji v vojski, kakor se tudi ostalim obtožencem navaja 23 služajev zadevne propagande. Ta materijal je zbral sodni oddelek vojnega ministrstva.

Tretji del materijala je zbralo zunanje ministrstvo po obvestilih poslaništev, in se navaja: Dne 5. avgusta 1923 se je Radić na Dunaju sestal z Daskalovom in mu razlagal, da je makedonska organizacija tako močna, da ji bo uspelo jeseni uprizoriti revolucijo in da bo gotovo del kraljevine SHS priključen Bolgarski, to znači veleizdajstvo § 87. s. k. z. Obtožnica dalje na podlagi faksimilirane pisma Todor Aleksandrova doži Radića, da je s pomočjo makedonskega komiteta hotel izvesti veleizdajniško akcijo (§ 58. s. k. z.).

Glede članov predsedstva HRSS navaja obtožnica, da je neki odposlanec makedonstvujuščih prispel v Zagreb, pogajati se z Radićem. Ker Radić ni našel, se je sestal z dr. Mačkom, dr. Kranjčevićem in Predavcem, ki so pristali na revolucionarno akcijo, čim dobijo orožje preko Avstrije in čim se izvršijo volitve, kjer da upajo doseči 140 mandatov.

Obtožnica obsega šest tiskovnih strani in je datirana s 6. junijem.

BOLJŠEVIKI, NARODNOSTNE MANJŠINE IN RADIĆ

Beograjska «Politika» prinaša na uvodnem mestu obsežno pismo o novi svetski politiki sovjetske vlade in s tem v zvezi o pomenu Radićevega odhoda v Rusijo. Pismo je poslano iz Berlina, kjer ima «Politika» enega svojih najodličnejših sodnikov v osebi poslanika Balugdzica. Razpravlja o dosedanjih mednarodnih akcijah sovjetske vlade, ki je bazirala na ideji svetovne revolucije. Izjalovljenje poedinah eksperimentov pa je tej ideji začelo v večini zapadnih držav izpodbijati tla. Sovjetska vlada se je zato zdaj začela z mogočnim pompom predstavljati kot edina iskrena zaščitnica narodnostnih manjšin in vzela posebno na piko češkooslovaško in jugoslovansko, kjer smatra za «narodnostno manjšino» vse, kar se giblje proti sedanjim državnim oblikam. V Rusiji so radikalnejši, nestrpniji elementi zopet vzeli vso oblast v roke in tako bo sovjetska vlada morala izvrševati zaključke komunističnih organizacij, ki jih je v ostalem ona tudi insinuirala. V teh zaključkih zavzema agitacija med narodnostnimi manjšinami v vseh evropskih državah vrlo vidno mesto. Nestrpnost, da razčistijo s socialističnimi bloki, ki se upirajo njihovim izgradom, goni ruske oblastnike, da s pomočjo teh nacionalnih manjšin vsepovsod zanetijo pokrete, ki naj bi vrgli današnje državne organizacije. V tem je karakteristikon Radićevega navezanja na sovjetsko vlado.

V tuji službi

Tudi klerikali obsojajo veleizdajstvo «Slovenca».

«Slovenec» meni, da živimo še vedno v Avstriji, ko je lahko proti plačilu denunciral Slovence germaniskim tlačiteljem. Zato je tudi sedaj z nepopisno brezvestnostjo in lahkotno zagrešil zločin veleizdajstva proti Jugoslaviji ter proti svojim rodnim bratom s tem, da jih je šel denuncirati Italijanom. Niemu je bilo čisto vseeno, če se na podlagi njegove denunciacije razmerje do Italije še tako zaostri, da pride tudi do usodnega oboroženega konflikta, pri katerem bi zlasti Slovenija strašno trpela.

Ne moremo si drugače misliti, kot da sede okoli škofovega lista iz Rima od Italijanov plačani denuncijanti, ki upravljajo sedaj za Italijo iste posle vojnih hujskačev, kakor so jih opravljali klerikali 1. 1914. za Avstrijo.

Videti pa je, da brezvestna klika, ki se zbira okoli «Slovenca», vendarle še ne predstavlja mnenja vseh pristavev SLS. Ko je «Slovenec» sedaj zagrešil hudodelstvo veleizdajstva proti državi in narodu, je, kakor čujemo, v smislu klerikalnih krožih silno zavržalo in padlo so prav hude obsodbe proti «Slovenčevu» kliki.

Da jo je «Slovenec» dobil krepko po smrti, se vidi v ostalem sedaj tudi iz njegove pisave. Silno se trudi, da bi zagrešeno hudodelstvo popravil

in včeraj priobčuje v ta namen celo daljše poročilo o incidentu. Piše, da se je podal «njegov poseben poročevalec» na Unec in v Planino. Poročilo temeljito demantira prvotne denunciacije «Slovenca». Da škofov list daje satisfakcijo državi in prizadetim državljanom za storjeno krivico in škodo, je sicer v redu, a moti se «Slovenec», če misli, da je s temi korekturami tudi samega sebe salval. Baš to, da se «Slovenec» sedaj sklicuje na posebne svoja poročevalca, ki je v soboto bil na Unec in v Planini, dokazuje, da je «Slovenec» prvotno denunciacijo priobčil brez vsakih dokazov in da je pisal le to, kar je bilo v interesu Italije in na škodo naše države. Vse bolj se kaže, da je bila «Slovenčeva» denunciacija stilizirana v Italiji. Ves dogodek le dokazuje, kako nemoralni in protidržavni elementi se zbirajo s kliko okoli «Slovenca».

Pred deseti leti

2. julija 1914.

Poročilo o divjanju sarajevskega muslimanskega in katoliškega prebivalstva zoper imetje in varnost Srbov, ki seveda niso imeli niti najmanj opraviti z atentatom, je povzročilo silno divjaško nastopanje tudi po drugih bosansko-hercegovaških mestih, osobito v Mostaru, Travniku, Tuzli itd., seveda povsod pod patronatom, oziroma pasivnim zadržanjem avstrijskih oblasti. Vsi sarajevski listi so morali prenehati z izhajanjem, ker so bile tiskarne demoleirane. Divjanje se je preneslo tudi na Hrvatsko, kjer so frankovci uprizorili banditske napade na Srbe, njihove trgovine, hiše in institucije. Naposled se je spomnila tudi dunajska publika, da jo žene njena patrijotična dolžnost razgrajati pred srbsko poslaništvom, dasi je bilo spočetka med njo kaj malo žalosti radi Franca Ferdinandaove smrti, kar se je videlo tudi na zunaj.

V časopisu so se vedno bolj množili napadi na oficijelno Srbijo, zlasti ko so pričela prihajati poročila o preiskavi v Sarajevu, kjer sta atentatorja po ponovnem barbarškem mučenju naposled poveljala, da sta orožje prinesla iz Beograda.

Ubitega Franca Ferdinanda in soprogo so peljali na ladji mimo Splita v Trst, odkoder so ju dne 2. julija peljali z brzovlakom skozi Ljubljano na Dunaj. Na Dunaju je množica ob sprejemu silovito demonstrirala okrog srbskega poslaništva in zahtevala — vojno zoper Srbijo!

Značilne pozicije zavzemajo domače novine. Napredni listi, ki so absolvirali svoje izjave «žalosti in ogorčenja», se vračajo k treznemu razmotrivanju dogodkov. «Slov. Narod», ki je med tem že zapadel konfiskaciji, ker je skušal osebno in delo Franca Ferdinanda objektivno oceniti, v uvodniku 1. julija ostro obsodba «pogrom na Srbe» kot politično zlorabo tragičnega dogodka s strani klerikalcev in frankovcev ter kot zločin, ki bo poostiril razmere ter državi otežkočil stališče. V drugem članku objavlja «Slovenski Narod» oficijelno izjavo beograjske «Samouprave», ki obžaluje sarajevski atentat ter dokazuje, da Srbija nima z njim ničesar opraviti.

Klerikalni tisk prehaja vedno ostreje v ofenzivo. «Slovenec» objavlja fantastična poročila o okolnostih atentata, vsa preračunjena na to, da bi slovensko javnost hujskala proti Srbom. Franca Ferdinanda prikazuje kot mučenika za slovensko-hrvatsko narodno stvar. V «Slovencu» pričena prve denunciacije. Prvo na vrsti je bilo naše šentpetersko napredno društvo, kateremu «Slovenec» očita, da je v nedeljo «ob hrupni godbi Sokola I.» veseljačilo in rajalo, akoravno so «naši (klerikalni) somišljeniki prišli zahtevati, da rajanje neha». Dne 30. zvečer se je vršila v Ljubljani seja odborov klerikalnih društev, ki so se posvetovali, kako politično najbolje izriniti situacijo. Drugi dan 1. julija je izšel v «Slovencu» poziv na velik shod 5. julija v «Unionu», da «damo duška ogorčenju nad podlim atentatom in izrazimo neomajno vdanost habsburški dinastiji». V uvodniku naznačuje «Slovenec» smernice bodoče klerikalne politike: delati «za iztrebljenje velebrske, t. j. nacionalne ideje», «pobijati in ljudstvu pristuditi liberalizem» v kojeja naročju se je rodil «lajznacionalni anarhizem» in «maščevati (osvetiti) smrt našega največjega prijatelja». Na kom? To je iz tega članka jasno razvidno. V tajništvu SLS so se medtem že sestavljala navodila za najsmotnejšo gonjo proti slovenskim narodnim in naprednim ljudem. Klerikalizem se je pripravil, da se znebi svojih nasprotnikov s pomočjo avstrijskega kvernika. SLS si je izmislila v to svrhu «hudodelsko velebrsko zaroto» na Slovenskem. Videli bomo uspehe tega stranskega zločina.

Kako so proslavili avstrijski monarhisti obletnico smrti Franca Ferdinanda.

Desetletnica smrti bivšega avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove soproge vojvodinje Sofije Hohenberške so porabili avstrijski monarhisti za patrijotično demonstracijo. V soboto, 28. junija je odplul z Dunaja poseben parnik proti gradu Artstetnu pri Linču, kjer sta pokopana Franc Ferdinand in soproga. Z Dunaja je prišlo v Artstettn nad tisoč monarhistov, med njimi več bivših nadvojvod in nadvojvodinj in zastopniki visoke aristokracije, kakor knez Liechtenstein, bivši avstrijski ministrski predsednik grof Clam-Marti-

nič in drugi. Ob vstopu v grad so sprejeli monarhiste sinovi pokojnega prestolonaslednika, kakor se je vršila v cerkvi črna maša za pokojnika, ki se je končala s pevanjem cesarske pesmi. Sin Franca Ferdinanda, knez Maks Hohenberg, se je gostom zahvalil za počaščenje s par besedami, kakor je rekel vodja monarhistov, bivši oddejni načelnik v ministrstvu dr. Schager: «Prišli smo semkaj, da obnovimo prisego Habsburžanom in jo podkrepimo. Vedno se bomo spominjali mrtvega nadvojvode in hočemo zreti, kakor on, polni zaupanja v bodočnost Avstrije. Prosimo Vas, da nas pustite v grobnico, da ob krsti mrtvega prestolonaslednika obnovimo svojo prisego.» Nato so stopili avstrijski monarhisti v grobnico, na čelu jim sinovi Franca Ferdinanda in Sofije Hohenberške.

Politične beležke

+ Sporazum za občinske volitve v Ptuju. Za občinske volitve v Ptuju je bil dosežen včeraj zvečer med vsemi štiri slovenskimi strankami (demokrati, radikali narodnimi socialisti in slovensko ljudsko stranko) popoln sporazum za skupen nastop s skupnim komunalnim programom. V ptujskih narodnih krožih je izzvala vest splošno odobravanje.

+ Škofov list laže naprej. Ko poročila list ljubljanskega škofa o volitvah v Begunjah na Gorenjskem, trdi da je od izvolitve 5 demokratov troje klerikalcev. Vsi tedaj ima škofova stranka večino v občinskem odboru v Begunjah, a demokrati imajo le 2 odbornika. Zaščitno je gledati, kako drzni so klerikalci v laganju. Župnik Zevnik v Begunjah se je silno trudil, da odščipne demokratom kakšen glas. Čemu se je boril proti nim, ki jih zdaj proglašajo za svoje? V resnici so vsi na naši listi izvoljeni moške značajni naprednjaki. Vrhu tega pa sta na tkzv. «gospodarski listi» izvoljena še dva moža, ki sta odločno protiklerikalna. V škofovem rojstnem kraju je torej od 9 odbornikov 5 demokratov in poleg njih še dveje naprednih mož. Laž ima kratke noge! In s tem «številkami» se šopiri škofova stranka! Le lažite še naprej, dokler vas vse ljudstvo do kosti ne spregleda.

+ Tretja stran «Slovenca». V prvi koloni se dere, ker je «Slovenski Narod» poročal o dekanu Gnidovcu, ki je zlorabil svojo uradno oblast in v cerkvi politiziral ter grozil s peklom onim, ki ne bi volil klerikalno. V tretji koloni pa «Slovenec» denuncira z debelim tiskom: «Danes je v drugi fungiral pri seli mirborskega obč. sveta kot oficijelni poročevalec «Jutra» okrajni sodnik g. N. N.». V prvi koloni citira nas, ki smo se spomnili na stari rek: «Der grösste Schuft im ganzen Land ist und bleibt der Denunziant». Citat ni celoten ampak se nadaljuje: «Ob tem znanem reku vsako misli na «Slovenca». Da pa celo denuncira novinskega poročevalca, — s tem je ta list tudi v tem oziru samega sebe prekosil.

+ «Slovenec» zamen pere zamorca. «Slovenec» si zadnje dneve silno prizadeva, da bi odvrnil od sebe pozornost radi člankov in notic, ki jih je priobčeval ob začetku svetovne vojne kot največji srbofob in vojni priganjač. Razumemo, da je silno mučno, da še danes izhaja list, ki je bil v tako ostudni protislovanski službi kot je bil «Slovenec» 1. 1914. in prihodnja leta. Moti se pa škofov list, če misli da bo svojo sramoto, ki je največji madež v zgodovini slovenskega naroda sedaj prekril s psovanjem nacionalizma in patriotizma. Tudi se mu ne bo posrečilo zgodovinskih dejstev postaviti na glavo. Ni ga objektivnega človeka, ki bi ne priznal diametralne razlike med politiko pokojnega dr. Tavčarja in politiko SLS pred in po izbruhu svetovne vojne. O Tavčarjevem iskrenem nacionalizmu in patriotizmu ni dopusten niti najmanjši dvom, četudi se je v svoji politiki posluževal oportunistične taktike, tako v svojem glasilu, kakor v svojih osebnih nastopih. Klerikalna politika je bila principielno avstro in germanofilska ter protislovenska, zlasti pa srbožrska. Taktika klerikalne politike je bila v smeri teh principov ofenzivna in nasilna ter hujska, kakor taktika avpredne takozvane starinske in klerikalne politike dokazuje tudi razvoj dogodkov. Niti dr. Ravnhartju, ki se je med vojno poklanjal z deputacijo Kranjcev cesarju Karlu, niti drugim njegovim starinskim tovarišem, ne more nihče navzile vsem slabostim očitati neiskrenosti v patriotizmu do Jugoslavije, dočim pisava «Slovenca» ter drugih klerikalnih listov, kakor tudi politika klerikalnih voditeljev tudi v Jugoslaviji dokazuje, da so klerikalci še vedno ostali principielni sovražniki nove državne tvorevine. Proti Jugoslaviji se klerikalci sedaj poslužujejo iste oportunistične taktike, kakoristo so se posluževali bivši starini in sodanji slovenski radikali napram Avstriji. Ako «Slovenec» sedaj pere klerikalnega avstrijakanta, si to zama prižadeva, ker se mu ne bo posrečilo, da bi opral zamorca.

+ Ta bo morda vendar vozel. Znanec izdaja svoje «Sloboodne Novine», ki ni zagrešil narodni socialist dr. Polj v zadnji številki poročajo: «Narodni Dnevnik» v Ljubljani je prenehal izhajati. Vsa sreča, ker bi sicer s svojim radikalnim pisanjem kompromitiral eno neradikalno izdajatelj, ki so hoteli s tem listom kot nestranskimskim, paralizirati v Sloveniji upliv demokratskega in klerikalnega tiska. Nadejamo se, da bodo do sedanjega izkušnje zadržale naše ljudi pred slimi eksperimenti... Beležimo dr.

Politeovo sodbo o «neodvisnosti» «Nar. Dnevnika», ki je medtem s svojim švindlom zopet pričel, da se vidi, kako sodijo o tem listu ljudje, ki nekako službeno poznajo njegov značaj.

Iz demokratske stranke

V NEDELJO DNE 6. JULIJA

se vrši ustanovni občni zbor krajevne organizacije JDS ob pol 8. uri jutraj v Vrhpolju pri Moravčah. Poroča dr. Ivo Potokar.

Na Drenovem griču se vrši ustanovni občni zbor krajevne organizacije za Drenov grič, Blatno — Brezovico in Bevk ob pol 10. uri dopoldne. Udeležijo se ga delegati iz Ljubljane.

V Bregani pri Brežicah se vrši predavanje gospoda živnozdravnika Ivana Pestotnika «O prvi pomoči domači živini» ob 2. uri popoldne. Po predavanju razgovor o predstojeh občinskih volitvah. Razgovor vodi dr. Rape iz Ljubljane.

Sokolski dnevi v Sarajevu

Poročali smo že na kratko o pokrajinskem zletu, ki se je vršil na Vidovdan in v nedeljo v Sarajevu. Ker pa je bilo naše, telefonično sprejeto poročilo nepopolno in deloma tudi netočno, prinašamo danes še nekatere podatke iz obširnega pismenega poročila.

Sarajevo, 29. junija.

Prestolnica staroslavne Bosne in Hercegovine se je odela nad vse svečano, da pozdravi in počasti svoje mile goste, jugoslovenske Sokole, ki so prihajali te dni v njo iz vseh strani širne domovine. Sarajevski zlet je bil obvezen sicer samo za sarajevsko župo in župe, ki na njo mejijo, prihiteli pa so nani tudi sokolske čete od drugod, zlasti v obilnem številu iz Vojvodine. Gosti so prihajali deloma z rednimi, deloma s posebnimi vlaki že v četrtek in petek, bližnja društva pa v soboto jutraj. Češko Sokolstvo je poslalo deputacijo, ki so jo vodili podstarosta COS. Stjepanek, podnačelnik Bilek in načelnica Milada Mala. Jugoslovenski Sokolski Savez so zastopali med drugimi starosta Gangl, podstarosta Paunković, načelnik Ambrožič in načelnica Cigoljeva. Tudi sicer je bila udeležba iz Slovenije z ozirom na neprimerne potne razmere in na velike stroške prav častna.

V soboto so se vršile tekme za obvezne župe. Tekme so izpadle dobro, udeležba pa je bila vsled velike oddaljenosti nekaterih društev manj povoljna. Zvečer je priredilo domače Sokolstvo bakljado. Povorka se je pomikala po glavnih mestnih ulicah, kjer jo je simpatično pozdravljala množica domačega prebivalstva in od zunaj prispelih gostov.

Na Vidovdan dopoldne se je izvršilo na zletišču svečano razvite krasnega prapora, ki ga je sarajevski sokolski župi poklonil kralj Aleksander. Zletišče je zgrajeno sredi mesta na prav pripravljenem prostoru. Zgrajeno je približno v istem slogu kakor je bilo ljubljansko, samo da je manjše. Prostora je na njem za 2000 telovadcev in za okrog 10.000 gledalcev. Kraljevi prapor je pripeljal na slavnostni prostor kraljevi zastopnik general Hadžić na kočiji, v katero so bili vpreženi štirje belci. Poleg njega se je vozil starosta JSS Gangl, v avtomobilu pa je sledilo častno spremstvo, v vsakem vozu po en višji državni oz. vojaški in po en sokolski funkcionar. S krasnim, pomembnim nagovorom je izročil general Hadžić zastavo sarajevski župi. Govorili so za njim še starosta JSS Gangl, starosta sarajevske župe dr. Besarović, minister Pribičević, podstarosta COS. Stjepanek in general Smiljanč, kakor je zbrano Sokolstvo defiliralo pred novo zastavo in navzočim dostojanstveniki. Svečanosti je prisostvovalo na tisoče publike, ki je napolnila vse tribune.

Tudi pri popoldanski javni telovadbi so bili vsi prostori na telovadišču prenapolnjeni. V kraljevi loži so prisostvovali telovadbi general Hadžić, ministra Pribičević in Srški, generali Smiljanč, Vukotić in Tomašević, starešinstvo JSS in še nekateri drugi funkcionarji. Javno telovadbo je vodil načelnik sarajevske župe, znani sokolski delavec Zakula. S posebnimi sarajevskimi vajami je nastopilo okrog 1000 članov in okrog 800 članic iz sarajevske in iz sosednih žup. V večjem številu pa so nastopali tudi člani članice iz drugih žup s posebnimi vajami. Izvajane so bile vse vaje dobro, posebno pa članske. Zele so frenetično odobravanje. Navdušeno občinstvo pa je doseglo svoj višek pri nastopih vojaških oddelkov sarajevske garnizije, podoficirske šole iz Kragujevca ter zagrebske podoficirske šole, ojačene z vojski 15. sarajevske polka. Telovadba, ki je trajala od sedmih zvečer, je obsegala skupno 11 točk.

Zvečer se je vršila v gledališču svečana predstava, pri kateri je svirala Sarajevska filharmonija, v raznih dvorah pa so bile akademije, ozir. koncerti. Mesto je priredilo v slikoviti mestni «Vječnici» banket, na katerem je bilo izmenjanih več pozdravnih nagovorov.

V nedeljo ob 10. so na zletišču razvili naraščajski prapor sarajevske župe, kakor se je razvrtela veličastna povorka, ki je krenila po glavnih mestnih ulicah. Otvoril jo je savezni načelnik Miroslav Ambrožič, ki sta mu sledili starešinstvo COS. in JSS., z starešinami sarajevske župe, nad 30 praporov, nato članice, člani in vojaški-telovadci, skupno 5 — 6000 udeležencev. V sprevodu je bilo več vojaških in drugih godb. Pred sprevedom

je jezdiła številna sokolska konjenica.

Pred mestno hišo se je spreved ustavil, kakor je pozdravil Sokolstvo v imenu občine komisar Hadžiomirović. Cela povorka, ki je bila kakor na predvečer vnovič predmet živahnih ovacij tisočev in tisočev, ki so tvorili po ulicah špalir, je krenila nato na pokopališče, da se pokloni tam počivajočim vidovdanskim junakom. Na pokopališču je nato razhod, že prejšnji dan so položili na grob Principa in njegovih tovarišev vence delegati COS. in JSS.

Popoldne se je ponovila javna telovadba, ki je bila zopet silajno obiskana in je potekla enako povoljno kakor prejšnji dan. Zvečer je zaključila sokolske slavnosti velika narodna zabava na zletišču, ki ji je prisostvovalo mnogo tisoč ljudi. Tekom noči se odpelje večji del zunanjeje Sokolstva zopet domov, nekateri pa ostanejo še nekaj časa v Sarajevu, ozir. odpotujejo od tukaj na Jadran.

Kralju Aleksandru je bil poslan na Bled brzopjavni pozdrav z zahvalo za poklonjeni prapor in Sokolstvu iskano naklonjenost. Pozdrav sta v imenu Sokolstva podpisala savezni starosta E. Gangl in starosta sarajevske župe dr. Besarović.

K sklepu je treba še omeniti, da so sarajevski Sokoli v neprimeren poštovanosti in gostoljubnosti storili vse, da čimbolj olepšajo in oslaščajo bivanje zunanjim gostom, ki jim bodo za to ohranili trajno hvaležnost in odbrali sarajevske dneve v najprijetnejšem spominu.

Borza

1. julija.

ZAGREB. V elektrih je tendenca nadalje slaba. Bančni papirji tudi danes niso zaznamovali nikake izpremembe tečajev. Promet je bil slab. Od industrijskih papirjev je bil večji promet v Slavoniji. Največ se je trgovalo z državnimi papirji, z investicijskim posojilom in z Vojno škodo, ki sta obdržali svoje tečaje. — Devizno tržišče: Tendenca je slaba, kar je izraženo preplavljenost z blagom. V tem tili vzrok, da so vse tuje devize popustile. Deviza na šviclo je padla danes na 1513 napram 1547 še pred par dnevi. Naši izborniki so bili lani sklenili z dovoljenjem finančnega ministrstva večje posojilo v tujih valutah pri Izvojni banki. To obveznosti so sedaj dosepevale in morale biti poravnane do 1. julija, kar je povzročilo veliko povpraševanje. To je bil eden glavnih vzrokov za zadnji porast tujih deviz doma in za oslabljenje dinarja zunaj. Sedaj se polagoma vrača prejšnje stanje in promet je zato zopet normalen. Največ se je danes trgovalo v devizah na Italijo, Prago in Šviclo. Notirale so devize: Dunaj 0.12005—0.12205, Budimpešta 0.105—0.12, Italija izplačilo 365.75—368.75, London izplačilo 367.75—370.75, Newyork ček 88.75—89.75, kabel 85.125—86.125, Praga 251.5—254.5, Švicla 1516.5—1526.5; valute: dolarji 88.75—89.75, aK 0.12—0.122, K 247.50—250.50, lire 861.5—964.50; elektriki: bančni papirji: Trgo 33—35, Eskomptna 124—125, Hipo 62—62.50, Jugo 115—117, Ljubljanska kreditna 215 do 220, Praštrediona 917.50—922.50, Etno 131 133, Slavenska 110—112, Srpska 138 do 140; industrijski papirji: Eksploatacija 120—123, Dubrovačka 0—810, Nar. šumska 82—90, Slavonija 83—96.

BEograd. Tendenca je bila na današnji borzi slaba. Narodna banka ni imela povoda za intervencijo, ker so krile povpraševanje zasebne banke. Vse tuje devize stalno padajo. Največje povpraševanje je bilo za devize na London in na Šviclo. Notirale so devize: Dunaj 0.1205—0.1207, Zeneva 1520—1525, London 469—470; valute: (srednji tečaj) fr. franki 45.2, K 25.4; državni papirji: 7% posojilo 56.50 do 57, agrarna 22.50—23, Vojna škoda 133.25—133.50.

CURIH: Beograd 6.425, Newyork 562.50, London 24.30, Pariz 29.40, Milan 24.20, Praga 16.50, Budimpešta 0.0069, Bukarešta 2.37, Sofija 4.10, Dunaj 0.0079375.

TRST: Beograd 27 — 27.40, Dunaj 0.032 — 0.033, Praga 68.15 — 68.55, Newyork 23.15 — 23.30; dinarji 27 do 27.40, 20 frankov v zlatu 85.25 — 85.75.

PRAGA: Beograd 39.375, Rim 147, London 147.30, Newyork 34.

BERLIN: Beograd 4.83, Milan 18.075, Praga 12.29, Newyork 4.19.

Sloviti „Erika“

pisalni stroj

Prvovrstna konstrukcija. Pripravljen kar najbolje za zasebno uporabo.

Vsak dom imei svoj „Erika“ pisalni stroj!

The Rex Co. Ljubljana.

Naši kraji in ljudje

Vidovdan na Kosovem

Na najvišjem mestu Kosovega polja, na Gazi Mestanu, odkoder se odpira krasen razgled na vse strani in kjer se je vršila odločilna bitka med Turki in junakiški Srbi, so na Vidovdan prebivalci Prištine postavili skromen spomenik.

Na podnožju grička je bil postavljen okoli tri metre visok spomenik z železnim križem na vrhu. Veliki prostor okoli spomenika, več sto kvadratnih metrov, je ograjen z žico. Na plošči na spomeniku se nahaja napis: »Junakom, padlim za krot častni, svobodo in pravico kosovskega naroda 1839—1912 hvaležni potomci, meščani in vojaki mesta Prištine leta 1924.«

Ze rano zjutraj se je zbrala na Kosovem polju na Vidovdan tisočglava množica ljudi. Priština in sela na Kosovem so bila skoraj prazna, ker je bil skoro ves narod zbran na Gazi Mestanu. Proslave so se udeležili tudi številni kosovski kolonisti iz Črne gore, Slovenije in Dalmacije. Poleg prebivalcev Prištine in okoliških vasi so bili tam zbrani Sokoli, Narodna Odbrana, predstavniki raznih oblasti in društev, vojaštvo in vojaška godba. Veliki župan škopski Aca Savić je zastopal vladu, a general Obradović ministru vojne in mornarice.

Prota iz Prištine je imel velik spominski govor o pomenu kosovske bitke in Vidovega dne. Predsednik Narodne Odbrane v Prištini, učitelj Bučić, je imel lep patrijotičen govor, v katerem je naglašal, da bo delovanje Narodne Odbrane usmerjeno v bodoče v kulturnem pravcu.

Zbrani narod si je nato ogledal vse zanimivosti prostranega Kosovega polja.

Maček...

Ljubljana, 1. julija.

Da pričemo tako, kot se običajno pričenejo take vrste in sploh veselice, drame ali tragedije. — Čas: sedanjost, ali bolje ponedeljek zvečer in ponoči. Osebe... no počakajmo — ali jih pa kar imenujmo, bo že bog dal, da ne bo zamere, malo bodo pa drugi pomagali! Lina, Štefka, Lenčka, nekaj otrok, nato pa Tinče, Miha, Zane, hišni sostanovalec in pa Manca ter Zorž... dober zakonski par, brez otrok, ki sta doslej oba pošteno mislila, da sta gospodarka drug čez drugega. Godila pa se je stvar po gostilnah, kavarnah, po domačih stopnjicah in pa v stanovanju zakonskega parčka v eni izmed takih velikih hiš v mestu, ki jih običajno imenujemo »kasarno«. Pa še nekdo stopi v skupni igri bolj od strani, ima pa uniformo in bridko sabljo, po novem imenovano pendrek, koje orožje sicer ni ostro, pa vendar zaleže.

Cela družba je po gostilnah pila in jedla, z eno besedo: se je dobro imela. Izpeli so tudi več domoljubnih veselih in žalostnih narodnih pesmic, natakariče so bile utrjene, pa vendar vesele, saj je padala napitnina. Prav zelo radodaren je bil Zorž, ki je dajal iz bogsigavadi kakšnega vzroka pri vsakem litru pet dinarjev. Enkrat zato, ker je bila natakarija Francka, drugič zato, ker je bila Ančka, tretjič, ker je bila Urška itd. In zato je postala konec vseh koncev Manca jezna. Ze parkrat je prišla Zorža za drobnost glavo in mu poskušala s prsti v las, tako la je končno že skoro zlezal pod klop. Ona pa je v sveti jezi zrastle in mu vstajala čez glavo.

Doma — Na stopnjicah tema... Dobra volja in poljubčki med Lino in Tinčeto, Štefko in Mihom ter Lenčko in Zaneto. Med Zoržem in Manco pa tihi prepri, ki je imel za posledico, da je Manca prišla Zorža pretrdo za roko in se je ta vsled onemoglosti zgrudil naprej na eno stopnjico, nato pa jel padati od ene do druge nazaj v prtiličje. Smeh in hrupno slovo. — Lalko noč. — Čez četrte ure pa v

Zoržovem stanovanju še hrupneje vpitje, razgrajanje in vzkliki, da so prihitela pred vrata vsa živa bitja razum miš in podgan, kar jih je v hiši. Nakrat se odpro vrata in Manca kaže vsa razburjena, pa vendar v neznanem zadovoljenju na svojega Zorža, ki je ravno čepel skrit pod mizo in se na vso moč dri: »Jaz sem gospodar v hiši! Sramota je bila strašna, vse se je smejalo in se lomilo skoraj v škodoželjnih krikih. Zato je Zorž skočil in jo udrl izpod mize, zgrabivši hišni ključ, po stopnjicah zopet na cesto. Vse je hitelo za njim, pa je bil Zorž hitrejši in zavijal je v neznanški brzini okrog oglov.

Konec: Na enem izmed oglov je Zorž jokal in se pridulal, da je hudo na svetu. Približal se je mož postavil in ker ta ni imel umevanja za preveč z naglasom izpovedane Zoržove jermijače, je moral ž njim. V policijskih zaporih pa se je že popolnoma omanjeni Zorž še enkrat zavedel in zavpil je v protest celemu ženskem svetu: »Jaz sem gospodar v hiši!« Nato pa je sladko zaspal in se naslednje jutro zbudil kot gospodar in posestnik neznanško velikega mačka.

Dopisi

RADOVLJICA. Občinske volitve so za enkrat končale s klerikalno zmago. SLS v Radovljici je oni vzorec klerikalizma, ki bi naj si ga krščanski socialci Gosarjevega ali verni katoličani Terseglavovega kova šli pogledat: cerkev, ki blagoslovlja žakelj denarja, ki podkupuje in korumpira na vse strani. Najgriši mamoniem pod blagoslovom Kristovih nauk! Za volitve obleke, pritisk posojil privatnih in Mestne hranilnice, grožnje gmothenega značaja. Nič vere, nič krščanske ljubezni. Gola mamonova vlad. V takem običaju se kvarijo značaji. A vse to ne bo pomagalo. Klerikalni uradniki so bili do zadnjega v strastni agitaciji. Finančni komisar Oreč je pustil samolastno službeni posej, da more v boj za stranko hujšakcev proti državi. Volilna borba v Radovljici je v naprednem taboru razčistila, da se ve, na koga se smemo zanesti. Teror in denar sta za hip še zmagala za par glasov, a za to bo obračun tem. Tolj temeljit.

ŠT. VID NAD LJUBLJANO. Sokol iz Ježice in St. Vida sta priredila preteklo nedeljo izlet na Skaručno pod Šmar no goro. Vzradošeni smo v vselem pohodu prispeli ob 4. uri popoldne k Vodetu, kjer nas je imenoma tamkajšnjega odseka pozdravil starosta br. Siherl. Pevsko društvo »Zarja« iz Tacna rim je z izbranim sporedom krajšalo čas: zahvaljujemo se bratskemu društvu in pevovodji br. Macarolu, da so se odzvali našemu povabilu. Deca je skakljaje po zelenem travniku uživala krasoto dneva. Po enournem oddihu je z nagovorom br. Kavca o sokolskem delu pričel kratek telovadni nastop. Mešana šentvidska deca je nastopila z Lekvalov

vim vajami in jih dovršeno izvedla. Tudi moški naraščaj, mešana deca, gojenke in obrtni naraščaj iz Ježice so izvršili svoje proste vaje z vso preciznostjo in resnostjo. Telovadba na drugo je odgovarjala vzorni vrsti, nastop članov s prostimi vajami (br. Dekval) pa je bil višek telovadne usposobljenosti. Po nastopu nas je razveseljeval pevski zbor, ob 7. uri zvečer pa smo zaključili bratskemu odseku sokolski »Zdravo!« in odšli po lepem predšmarnogorskem polju domov.

SAVA NA GORENJSKEM. Ravna teljstvo kranjske ind. družbe je sklenilo, da na Vidovdan počiva delo v vseh obratih družbe, delavski zaupniki, razen narodnih socialistov, pa so zahtevali, da se mora delati in so pristali celo na normalno plačo, dočim se izplačuje v nedeljah in praznikih vedno dvojna plača. Stori to to očitno le iz razloga, ker ne priznajo državnega praznika. Kljub vsej hujškarji raznih protidržavnih elementov pa smo na predvečer narodnega praznika videli po tukajšnjih vrhovih precejšnje število naravnost impozantnih kresov, ki so bili jasna priča, da zavest troedinstva med nami še vedno živi.

BOH. BISTRICA. Tukajšnji župnik in predsednik gasilnega društva gotovo nista vedela, kdaj je Vidovdan. Ob prišli škofovega prihoda na birmovanje se je župnik zelo izkazal ter okrasil zvonik farne cerkve s številnimi zastavami in električnimi lučkami. Seveda pa je posnemalo gasilno društvo, čegar predsednik je župnikov pristaša. Za Vidovdan pa omenjena gospoda nista imela zastav. Ako ne vesta za državne praznike ju bodo že Orjunaši polagoma naučili patriotskih dolžnosti. Naj za enkrat za dostojne ta opomin!

STARI TRG PRI LOZU. Dne 22. junija je priredila tukajšnja osnovna šola igro »Kralj Matjaž«, ki je krasno uspela. Obiskovalci so se čudili samozavest-

nim nastopom mladine. Trud učiteljstva ni bil zastonj. Iz čistega dobička se bo kupil že pripravljeni gledališki oder. Dne 31. maja je ista šola priredila z 200 otroci pod vodstvom učiteljstva izlet na Gor. Jezero. Mladina je bila dobro poučena. Vsem, ki so pripomogli k izletu, najlepša hvala.

PREDOSLJE. Pri volitvah je glasoval od 547 vpisanih volilcev 370. Prva skrinjica (kmečko - delavska lista) je dobila 95 glasov in 6 odbornikov, druga skrinjica SLS pa 275 glasov ter 18 odbornikov. Vsled enakega ostanka na obeh straneh je en mandat dodeljen po žrebu klerikalcem. Naprednih 95 glasov je šteti med JDS in SKS ter kakih 5 do 10 iz malih frakcij pri zadnjih skupšinskih volitvah. JDS je dobila takrat 42, SKS pa 28 glasov. Napredni glasovi so narasli najmanj za 15. Skoraj vsi komunisti so glasovali za SLS. Klerikalci so dobili zadnjič 269 glasov, sedaj pa samo 6 več, kar znači nazadovanje skoraj za toliko, kolikor so jim dali komunisti, ki so dobili zadnjič 42 glasov. Klerikalci so izvajali veliko nasilje posebno v zgornjem delu občine, celo z zlorabo cerkve.

BREZNICA. Kljub najhujšemu terorju se klerikalcem ni posrečilo doseči zmage, kakršno so pričakovali. Tudi ta največja klerikalna trdnjava se je začela rušiti. Imeli so jo dosedaj popolnoma v svojih rokah, ker sta se dva bivša komunistična odbornika prelevila v strastna klerikalca. Klerikalci, podpirani od komunistov, so dosegli 155 glasov in 13 mandatov, združeni naprednjaki pa 54 glasov in 4 mandate. Od zadnjih volitev je SLS nazadovala za okroglo 70 glasov. V zadnjem času so s podkupovanjem skušali preprečiti napredno listo. Obljubili so namreč enemu naših kandidatov, da mu zgrade popolnoma nove svišli (s čigavim denarjem?), ako preklic svoj podpis na naši listi. A dosigli niso ničesar, kakor se jim tudi ni posrečilo oplasti volilcev s tem, da so zasmehljivo nazivali naše kandidate »Orjuncer«. Pri nas je pač še mnogo gnilega in mnogo avstrijskega duha, saj je bil duševni vodja sedanjega volilnega

boja bivši avstrijski nadporočnik, ki je sicer zamenjal oficirsko suknjo z duhovniško, prav nič pa ni spremenil svojega značaja. Mogoče se jim bo izpolnila tudi ta volja, da se ustanovi tudi pri nas odsek Orjune.

DOL PRI HRASTNIKU. Tu smo bili vajeni nekaj videti ob vsaki priliki okrašena poslopja, cerkve in občine z zastavami, na Vidovdan pa smo se zaman ozirali po njih. Tudi dolsko gasila ne družstvo, ki se sicer jako rado pokaže je letos pod poveljstvom župana Drakserja ostentativno izostalo. V hrastniškem rudniku in v kemični tovarni se je tudi letos praznoval narodni praznik, ne pa v steklarini, kjer so baje delavci nasprotovali. Zelo umešno bi bilo, da bi se enkrat v to nemškutarsko gnezdo prav pošteno posvetilo.

MOZIRJE. Sokolska tombola, določena za 6. julija se preloži vsled nastalih ovir na 3. avgusta.

SLOVENJGRADEC. Pod vodstvom ge. Polonice Juvanove in v režiji g. Milana Skrbinskega se je ustavila skupina ljubljanskih igralcev tudi pri nas in nam nudila z igrama »Vrag« in »Tati« izreden umetniški užitek. Navdušeno občinstvo jih je obsulo s cvetjem. Le žal, da so morali vsled začetnega programa tako hitro od nas. Obljubili pa so nam, da se vrnejo in prirede na veliki narodni veselici, ki se vrši 13. julija pod Druško vičevim kozolcem, igro »V Ljubljano jo dajmo«. Po predstavi bo prosta zabava, med katero bodo nastopili ljubljanski igralci z recitacijami, deklamacijami, komičnimi nastopi in petjem.

MUTA • VUZENICA. Kulturno prosvetni odsek Sokola Muta • Vuzenica je uprizoril dvakrat veseloigro »Nebesa na zemlji«. Vsi igralci so bili kos svojim vlogam, le žal, da gmotni uspeh ni bil dovoljen, ker obisk ni bil ne igri ne trudu primeren. Toda vsi, kar jih je bilo, so se enkrat res iz srca nasmejali. Na Petrovo pa je napravil Sokol s svojimi deco in naraščajem pešizlet k Sv. nezu, kjer so otroci v kratkem nastopu pokazali, kaj so se naučili od Velike noči. Velik napredek je bil videti pri ženskem naraščaju. Eksaktno izvajanje vaj je zopet dokazalo, kaj je mogoče doseči s skrbno vadbo in pravo vzgojo. Le po tej poti naprej in ne se strašiti nobenega truda, kajti uspeh mora priti!

SLOVENJGRADEC. V tukajšnjem teutonskem gozdu je zašumelo. Bližajoče občinske volitve Nemcem in nemškutarjem ne dajo mirno spati. Postavili so »neutralno« gospodarsko listo, s katero mislijo loviti kaline. Vodja te lepe družbe je Schuller, ki živi le od slovenskega denarja; če bi njegovo gostilno posečali le Nemci, bi jo moral kmalu zapreti. Eden glavnih priganjačev je svečar Günther, čegar stalna fraza je: »Wir Deutsche von drüben«. Nerazumljivo je, kako se je mogel še vedno obdržati kot predsednik kmetijske podružnice, kot predsednik okr. zastopa itd. Kot odločilni faktor v okr. zastopu baje nalašč noče dati popravljati cest, samo, da potem lahko govori: »Vidite kako je bilo prej, ko smo bili pod Avstrijo, a kako je sedaj v Jugoslaviji«. Dela se klerikalca, a je najzagrizenejši nemškutar. Njegov sin je optičar za Avstrijo ter je odv. koncipient v Velikovecu. Če bi se naša duhovščina zavedala izreka »Svoji k svojim«, bi bilo Güntherju že davno odklenalo ter bi bil kmalu po prevratu moral oditi, kamor ga s tako silo vleče. Je pa še cela vrsta drugih obrtnikov, ki so šele sedaj pokazali svojo pravo barvo. Mi smo zadovoljni, ker vemo sedaj natančno, pri čem smo. Greben, ki nemškutarjem sedaj tako hitro raste, bomo že pristigli.

DOL. LENDAVALA. V nabito polni dvorani hotela »Krona« se je vršil te dni vokalni koncert pevskega zbora učiteljskih šnikov pod vodstvom komponista Adamiča, ki je imel velik moralni uspeh. Vsaka pesem je izzvala buren aplavz. Poslušalci so bili večinoma Madžari, ki so jih naše pesmi tako navdušile, da so zahtevali ponovitve petih zborov. Aklamiranje kar ni hotelo prenehati. Čestitamo g. Adamiču in zboru k velikemu uspehu in mu želimo, da bi na vsej turneji žel za svojo kulturno delo razumevanje in priznanje.

Vidovdanske slavnosti Orjune v Ljubljani
Razvitje novega prapora na Šentjakobskem trgu.

Fot. V. Bešter.

Vidovdanska povorka Orjune v Ljubljani

Članice Orjune St. Jakob-Krakovo-Trnovo.

Orjunaški prapori na čelu spreveda.

Fot. V. Bešter.

Kulturni pregled

Turneja članov ljubljanske drame.

Dravograd: v sredo, 2. t. m. ob 20.

Ruse: v četrtek, 3. t. m. ob 20. »Tat«.

Gornja Radgona: v petek, 4. t. m. ob 20.

»Vrag«. V soboto, 5. t. m. ob 20. »Tat«.

Liutomer: v nedeljo, 6. t. m. ob 15.

»V Ljubljano jo dajmo«, ob 20. »Vrag«.

V ponedeljek, 7. t. m. ob 20. »Tat«.

Meštrovičeva razstava v Londonu

Londonski list »Observer« prinaša Londonski list »Observer« prinaša čega velikega kiparja Ivana Meštroviča, ki je bila otvorjena včeraj, dne 1. julija v Londonu. Otvoril jo je naš londonski poslanik dr. Mihajlo Gavrilović. Na razstavi se nahaja 30 do 40 del iz marmorja, bronu, lesu in sadre, ki doslej večinoma še niso bila razstavljena v Angliji. London bo imel priliko videti kolosalno delo »Ece-

homo«, »Mati in dete« v marmorju, »Glavo zmagovalca«, »Devojko s ro«, »Marijo z detetom« in »Kristusovo glavo« v bronu. Štiri bronaste portrete so posodili razstavljalcem njihovi lastniki iz Anglije.

Sedanja razstava je četrta Meštrovičeva razstava v Londonu. Prva se je vršila leta 1915, druga l. 1917, tretja in četrta pa leta 1919. »Observer« naglašja, da bo veliki jugoslovanski umetnik najbrže sam posetil London za časa razstave, ki bo otvorjena mesec dni. Pričakovati je, da bo razstava vzbudila veliko senzacijo.

Mariborsko gledališče kaže še v visoki letni sezoni nenavadno življensko silo. V petek so zaključili opero s Carmen, ki je proti pričakovanju kljub večerni sopari napolnila gledališče. Razpoloženje je bilo tako med publiko kot na odru najboljšje. Carmen je prepevala in igrala, da se je kresalo, čeprav je nastopala večer za večerom. Ravnatelj Mitrovič je bil z igralci vred ponovno klican na oder, prejel je v

slovo krasen lovorjev venec, ostali kopico šopkov. Slovo je bilo vredno uspehov in napore naše mariborske opere v pretekli sezoni. V soboto je zaključila drama z Remčevim Magdo, kjer je gostovala ga. Šetinska, članica ljubljanske drame. Obisk seve ni bil tako velik kot v petek pri Carmen, vendar še zadovoljiv. Predstava je ugajala. Ga. Šetinska je vdahnila zlasti v prvo dejanje precej mladostne svežosti in je sploh podala vlogo precej dostojno. Posebno navdušila pa ni. Baje ni bila disponirana, sicer pa je bila to zanj premijera in to po daljšem igralskem premoru. G. Bratina se je zdel to pot gibljivi in je igral z dokaj mladostno vervo. — Ta teden konča še opera s štirikratno predstavo Mams'elie Nitouche. V soboto pa definitivno zapro Talijin hram za počitnice.

Tenorist Marij Simenc, ki je, kakor znano, angažiran na zagrebški operi, je sprejel ponudbo stalnega gostovanja na osješki operi v bodoči sezoni. Istotam je kot stalen gost angažiran tudi beograjska primadona Liza Popova, ki gostuje te dni kot Tosca v Novem Sadu.

Pri zadnjem obnem zboru pevskega črnatva »Lisinski« je bilo izvoljeno sledeče vodstvo: predsednik dr. Levin Polc,

tajnik dr. H. Rosandić, blagajnik Sušnić. Društvo namerava izvajati v prihodnji sezoni Beethovno Misa solemnis, velik jugoslovanski koncert ter oratorij Ciril in Metod, ki ga je zložil skladatelj Božidar Sirola o priliki 1000letnice hrvatskega kraljestva.

Velika dunajska gledališka in glasbena razstava. Septembra in oktobra t. l. se bo vršila v prostorih dunajskega zgodovinskega muzeja razstava, ki bo na eni strani pokazala razvoj gledališča od leta 1780. nazaj in za razvoj glasbe od Brucknerja do danes. V vsem bo obsegala razstava delovanje 30 dunajskih gledališč z vsemi ravnatelji, kapelniki, igralci, komponisti, režiserji itd. Posebna pažnja bo posvečena operi, glede katere bodo skušali predstaviti celo vrsto skladb od začetnikov opere (Strauss) pa do danes. Glasbena razstava se bo otvorila o priliki stoletnice Brucknerjevega rojstva (9. septembra 1824.) in se bo na prvem mestu izvajala Brucknerjeva velika masa. Ostali del glasbene razstave se bo pečal z Brahmsom, Mahlerjem, Straussom in Schönbergom.

Holandaska narodna opera. Nizozemska že več let nima lastne opere. Jeseni pa bodo ustanovili v Haagu narodno opero.

Vodja orkestra bo Albert van Raalte, ki je pravkar dosegel va Parizu velike uspehe. Pet mesecev je letu bo trajala sezija: vsi sodelovalci so izključno Nizozemci. Repertoar za prvo sezijo sestoji iz sledečih del: Wagner: Ring des Nibelungen, Tristan und Isolde, Lohengrin, Tannhäuser in Večni mornar; Saint-Saens: Samson et Delila; Weber: Carostelec, in d'Albert: Nižava. Otvoritveni dan je 30. oktober.

Turneja nekaterih članov splitskega gledališča. Nekaj članov splitske drame bo napravilo tekom gledaliških počitnic daljšo turnejo po dalmatinskih mestih in bodo dajali predstave v Makarski, Omislu, Šibeniku, Kninu, Sinju, Trogiru, Visu, Hvaru, Starigradu in Solinu ter bodo uprizorili enodejanke Petroviča, Nušića in Begovića.

Zbirajte in darujte, da zgradimo Sokolski dom na Taboru!

Domače vesti

ARGUMENTI IZ STRANIŠČA.

«Sokolci opravljajo človeško potrebo v cerkvi. Katere svinjarije naj se ljudje potem še sramujejo? Če Sokol to uganja, je to dovoljeno! To so pač narodni junaki, ki imajo svoje privilegije! Kar ti počno, to je moralno in imenitno, tudi če se v cerkvi podela- jo! Zakristan cerkve (srca Jezusovega v Ljubljani, na Taboru) ima večkrat priliko obudovati narodne čine teh junakov!»

Po neki veselici na Taboru, — pri- stop je imel vsakdo, kdor je vplačal vstopnino, — se je našlo drugo jutro zarana človeški odpadki, menda na pragu zakristije. To je pred 14 dnevi javil «Slovenec» v notici in povedal, da je ta kupček «znak sokolske kultu- re». Storilec je sicer neznan, toda pri «Slovencu» so prepričani, da mora stori- lec biti baš Sokol. V odgovor na do- žljeno notico so nekateri Sokoli vpla- čali po več kamnov za sokolski Ta- bor.

Ominozni kupček sicer ni mogel biti velik, vendar je pa zadostoval «Slo- venci» poleg takratne notice včeraj še za dvokolonski članek, iz katerega smo zgoraj citirali nekaj vrstic. V članku je zapisano, da se pri «nas» greh pač kultivira, — dokaz oni kup- ček, katerega je zagrešil Sokol v izvr- ševanju svojih «privilegijov», kakršne zahteva ali ima vsa napredna jav- nost! — zato napreduje pri nas de- moralizacija, razkristjanjenje itd. Kaj- ti, «tako se pri nas dela, čisto po pro- gramu!» «Nacionalizem je samo pre- teza.» Naslov članka: «Njih najvišji ideal».

Če se je neznanez ponesnžil na prostoru, ki je posvečen kateremu- koli kultu, je to seveda surovost, ki jo vsakdo primerno oboja. Kaj pa naj rečemo onemu neznancu, ki se na ta način javno ponesnži na «Slovencu»? In kaj naj rečemo gosp. Jegliču in gosp. Kremžariju, kojih eden ta članek trpi, drugi pa zanj odgovarja, oha v obrambi svoje morale. Kupček v ali pri cerkvi je produkt neznanca, pi- janca, predmestnega krokarja, beda- ka, zlobneža, ali paglavca. Kupček v «Slovencu» št. 147 z dne 1. julija 1924 na 2. strani pod naslovom «Njih naj- višji ideal» je premišljen produkt za- vednega klerikalca. Neznani zlikovec iz srca Jezusa cerkve je vendar mno- go manjše zlo, kakor je avtor tega «Slovenčevega» članka in kakor je ti- sti, ki je ta članek videl, pa ga vkljub temu ni pred objavo zadržal. Sicer se pa spominjamo na «Slovenčeve» poro- čilo o vidovdanskim proslavi, ki je ob- stajalo v 3 vrsticah: S'rov, s'rov, s'rov! Od tega jedrnatega vzklika do dvokolonskega članka je le en korak.

M. A. C.

*

* Pašić na Bledu. Ministrski predsednik Pašić prebiva kot kraljev gost v vili Su- vobor ter je tudi včeraj opetovano raz- govarjal z vladarjem. Popoldne si je g. Pašić ogledal Bled in se peljal okrog je- zera, popoldne je napravil izlet v Bohinj. Na Bledu se je srečal s posl. Korošcem, s katerim je daljša razgovorjal. Popol- dne je imel Pašić daljši razgovor z mini- strom n. r. dr. Zerjavom ter je sprejel tudi ljubljanskega velikega župana dr. Baltiča. Predsednik vlade se počuti na Bledu izredno dobro in se vrne po dose- danjih dispozicijah še le koncem tedna v Beograd.

* V avdienci pri kralju je bil sprejet včeraj popoldne ljubljanski veliki župan dr. Vilko Baltič.

* Spominška plošča kralju Petru. V Vinkovcih je bila prošle nedelja svečano odkrita spominška plošča na bišji, v ka- teri je bival pokojni kralj Petar-Osvobo- ditelj za časa, ko se je z ustaši v bosenski Krajini boril proti Turkom. Kralja Alek- sandra je na svečanosti zastopal general Mitrovič.

* Krediti za prekmursko železnico. Po intervenciji ministra na razpoloženju dr. Zerjava v imenu slovenske demokratske organizacije je minister saobraćaja g. Po- pović nakazal te dni zopet pet milijonov dinarjev za nadaljevanje gradnje železnice Murska Sobota-Ormož. S tem je gradnja železnice toliko zagotovljena, da bo želez- nica najmanj od Ormoža do Ljutomeru stekla že letošnjo jesen.

* Nemška hiša v Celju v slovenskih rokah. Sinoči «Tabor» poroča: Odvetnik dr. Kukovec je prejel včeraj od vrhovnega sodišča v Zagrebu končno razsodbo, s ka- tero se razveljavlja fiktivna prodaja «Nemške hiše» v Celju po prevratu Nem- cem Jakovitschu, Westenu, Rakuschu, Jellenzu in drugim. Ti fiktivni kupci iz- gube lastninsko pravico, ponudijo pa se ji mastoški za investicije. Hišo bo prevze- lo pod imenom «Celjski dom» novo dru- štvo, za katero so pravila že potrjena.

* Poročilo o trboveljskih dogodkih. Iz Beograda javljajo: V ponedeljek se je vrnil semkaj inspektor notranjega mini- strstva Kosta Jovanović, ki je vodil v Tr- bovljah preiskavo zaradi komunističnega napada. Iz njegovega poročila je jasno razvidno, da je ves spopad insceniral in pripravila močna komunistična teroristič- na organizacija, ki je napadala spreved Orjune. Poročilo nadalje navaja, da leži velika krivda tudi pri lokalnih oblastih, posebno pri vodstvu orožništva, ki ni, dasi je bilo to povsem mogoče, preprečilo spopada.

* Vidovdan v Ptuj se je praznoval ze- lo dostojno. Na predvečer so priredili vo- jaki, Sokoli in gasilci krasno uspelo bak- ljado. Mesto je bilo v zastavah in raz- svetljenju, razen nekaterih hiš, katerih lastniki so hoteli tudi v tem slučaju po- kazati nelojalnost in svojo nemško za- grizenost. Njih imena smo zabeležili in bomo izvajali konsekvence. Na Vidovdan je bila slavnostna maša, katere so se ude- žili predstavniki vseh državnih in civil- nih oblasti, korporacij in društev.

* Veličastno! Nekateri imajo nava- do, da med govorjenjem neprestano ra- bijo besedico «takorekoč» ali pa «oziro- ma». «Slovenec» je pa včeraj vse «veli- častno». Veličastna mu je zmaga SLS pri občinskih volitvah — kakšna bo pa ta- krat, ko bodo klerikali še enkrat bolj tepeni? Veličasten mu je Davidovičev shod v Šabcu, kjer je bilo 300, reči tri- sto ljudi. Njaki niški shod je bil seveda doživel popoln fiasko, četudi le «po za- sebnih poročilih». Najbolj veličasten je pa «Slovenčev» članek o kupčku, ki je bil postavljen v izvrševanju protiklerikalnega programa. Veličastno je dalje tudi, da smatra «Slovenec» gledališče in kino za sredstvo, s katerim nacionalisti Sirijo demoralizirajo! Pijača in ples si- cer tudi, če pa pijejo in pečejo tkzv. Orli, to ni nemoralno, pa tudi ne veli- častno. Kajti «pri nas se greh oboja, morda včasih preveč tolerira, «tam pa «kultivira». Veličastno!

* Naša šolska ladja «Vila Velebita» v Carigradu. Naša šolska ladja «Vila Ve- lebita» je nedavno s 47 dijakih trgovske pomorske akademije v Kotoru prispela v Carigrad. Elskurcija vodi ravnatelj aka- demije Perulić, in nekoliko profesorjev. Potovanju je svrha, da akademiki v pra- ksi vrše to, česar so se v teoriji učili. Ladja je ostala v Bosporu šest dni. V tem času so si akademiki ogledali znamenito- sti Carigrada. Posetili so tudi naše po- slaništvo, kjer jim je bila prirejena sve- čana večerja.

* Inženjski izpit sta na češki visoki šoli kemijsko-tehnoškoginženjerstva napravila naša rojaka g. Vladimir Ru- dovič iz Konjice z odličnim, Ljudevit Fe- dran iz Hude pri Stični na Dolenjskem pa s prav dobrim uspehom.

* Visoka starost. Včeraj je praznoval svoj 95. rojstni dan gospod Jakob H re- n, višji sodni svetnik v p., ki je skoraj go- tovo starosta ne le slovenskih, temveč vseh jugoslovanskih sodnikov. Bil je že leta 1853. imenovan za asistentanta na Hrvatskem z dekretom, ki ga je lastno- ročno podpisal ban Jelačić. Jubilantu čestitamo z željo, da bi dočkal še nekoliko takih dni do — stoletnice!

* Abiturienti kranjske gimnazije letnika 1904. prirede ob 20letnici mature prija- teljski sestanek v Kranju pri bivšem so- šolcu Petru Majerju. Vabljeni so tudi vsi, ki so vstopili v jeseni 1. 1896. v prvi a- ali b-razred gimnazije v Kranju, pa so pozneje iz kateregakoli vzroka prej odšli iz razreda. Podrobnejše informacije daje Janez Klemenčič, kaplan v Mengšu.

* Novomeškim maturantom letnika 1914! Prijateljski sestanek ob priliki 10- letnice mature se vrši v soboto dne 12. ju- lija ob 19. uri pri Stemburju v Kandiji pri Novem mestu. Na sestanek vabimo vse takratne gg. profesorje. Sošolci, ude- ležite se sestanka polnočestno!

* Državna trgovska šola v Mariboru je štela ob sklepu šolskega leta 1923./24. 2 deška in 3 dekliške letnike s 67 učenci in 104 učenkami. Po narodnosti je bilo: 133 Slovencev in 8 Srbohrvatov (88 %) ter 30 Nemcev (17 %). Izmed teh roje- nih v Mariboru 34, v ostali Sloveniji 69, v ostali Jugoslaviji 4, v Južni Krajini 48 (28 %), v ostalem inozemstvu 16. Po bi- vališču starišev se dele: Maribor 89 (52 %), ostala Slovenija 73, inozemstvo 9. Vere so: rim-katoliško 164, pravoslavne 1, protestantske 6. V Mariboru in najbližji okolici je stanovalo 156 učenec in učen- ki (91 %), z železnico jih je dnevno prih- jalo v šolo 15 (9 %). Ob pričetku šol- skega leta je bilo sprejetih 175, v sled- pomanjkanja učnih prostorov je bilo od- klonjenih 52, večinoma učenki; med šol- ski mletov je vstopila 1 učenka, izstopili pa so 3 učenki in 2 učenki, tako da je bilo ob zaključku šolskega leta na zavodu 171 učenec in učenka. 23 (13,5 %) učen- cev in učenk je dovršilo letnik z odliko, z ugodnim uspehom 94 (55 %), ponav- ljalni izpit čez 2 meseca je dovoljen 40 (23,5 %), spričevalo z neugodnim uspehom je dobilo samo 12 (7 %) učenec in učenka; neredovani sta ostali vsled bo- lezni 2 učenki. Zanimanje za zavod je zlasti v trgovskih krogih po deželi od- ločno premajhno. Sinovi in hčere trgov- cev — pa ne samo v mestih, ampak tudi na deželi — naj bi v kar največjem šte- vilu posečali ravno trgovsko šolo, ki jim v Mariboru edina nudi priliko, da si v razmeroma kratkem času pridobijo res- solidno trgovsko naobrazbo, ki jim je po- trebna za njih poznejše uspešno udejstvo- vanje v trgovski praksi.

* Polovično vožnje po železnici imajo posetilci Zanatlijsko-Industrijske izložbe, ki se vrši od 27. junija do 6. julija v Sarajevu. Poslužite se ugodne prilike ter obiščite bosansko metropolo. Vse potreb- ne informacije daje Tourist-Office Putnik, Aleksandrova cesta.

* Artiljerijska podčastniška šola v Cu- priji sprejme iz civilnega prebivalstva in iz vojske 200 mladeničev za gojence. Sol- ski tečaj traja dve leti. Interesenti se opo- zarjajo na dolžni razpis v 58. številki «Uradnega lista».

* Učiteljski Fer. Savez. Pošljatev Fer. legitimacij se je zakasnila in jih prejmejo člani v najkrajšem času. — Na kongres F. S. v Skopje odhajamo skupno z dija- škimi delegati v ponedeljek 7. julija ob 12. uri 10 minut Ljubljana gl. kol. preko Ljanskega mosta. Iz Zagreba ob 18. uri 15 minut. — Mrovlje, za učit. F. S.

* V svetovnoznano presihajoče cerkn- ško jezero, katero je bilo pred osmimi dnevi še popolnoma suho, je nenadoma privrela iz Valvazorjevih jam in tolmu- novo skrivajoča se voda, ter jezero popol- noma zalila. Turisti, dijakli in izletniki imajo sedaj najlepšo priliko, ogledati si presihajoče jezero z romantično oko- lico, obenem kartuzijanske gradove z vodnjaki in kletmi na Loškem, trške ta- bore in zgodovinske cerkev, katere je najstarejša in največja naše Notranjske. Prihodno nedeljo koncertira v Cerknici godba Dravske divizije pod vodstvom ka- pelnika g. dr. Čerina.

* Nesreča ali samomor. Blizu južnega kolodvora v Zagrebu so našli prošle ne- deljo truplo mladega človeka z veliko rano na glavi. Ugotovilo se je, da je mrt- vec ruski dijak Konstantin Rukjevič. Ali gre za nesrečen slučaj ali pa za samo- mor, še ni znano.

* Samomor v Ptuj. V Ptuj si je v ne- deljo popoldne v svojem stanovanju vodja poslovalnice okrožne bolnišnice blagajna, A. Hönlmann, pognal kroglo v srce ter se ranil smrtonosno. V brezupnem stanju so ga prepeljali v ptujsko bolnico. Pri njem so našli pismo, v katerem pravi, da so ga gualo v smrt nevzdržne družin- ske razmere.

* Prošnja na črtnike in trgovce. Voj- na vdova s 3 otroci, ki si mora sama s služenjem iskati kruha, prosi, da bi se kdo izmed obrtnikov ali trgovcev usmili- njene 13letne hčerke, da bi jo vzel v učenje. Največje veselje ima za trgovino ali za šiviljo. Deklica bi potrebovala za dobo učenja tudi popolno oskrbo. Cenje- ne ponudbe naj se pošiljajo na Udruženje vojnih invalidov, izvršni odbor, Šentpetr- ska vojašnica v Ljubljani.

* Smrtna nesreča. Veleposestnik Mihael Kokole iz Kaple pri St. Juriju ob Taboru je padel te dni s kozoletarja si pri tem zlomil desno roko in nogo. Kokole je bil prepeljan v celjsko bolnico, kjer je vsled zastrupljenja krvi dne 28. junija umrl. — Pokojnik zapušta vdovo in pet otrok.

* Razne nesreče. Frančiška Strah, bči posestnice iz Sostrega, je padla raz če- šnje in si zlomila levo nogo. — Ani Lesec, delavki v papirnici v Goricanah, je stroj pri delu odtrgal desno roko, mizarskega pomočnika pri tvrdki Lang, Ivana Pore- berja, pa je med delom deska udarila tako močno po glavi, da je dobil pretres možganov. Vsi poškodovanci so bili od- pravljani v splošno bolnico v Ljubljano.

* Atvo povozil otroka. V Jankomiru pri Zagrebu se je v nedeljo popoldne pripel- tala težka nesreča. Na izletu v Stenjevec sta angleški konzul v Zagrebu in angle- ški polkovnik Scott povozila s svojim avtomobilom triletnega fantika gostin- čarja Koseka: Otrok je iz hiše letel preko ceste in prišel pod avto, ker polkovnik, ki je šofiral, ni mogel pravočasno ust- ali voza. Otrok je na licu mesta izdi- hnil. Angleža sta sama prijavila nesrečen slučaj zagrebški policiji.

Iz Ljubljane

u— Davščina na vozne listke električ- ne železnice v Ljubljani. Z naredbo ve- likega župana ljubljanske oblasti se je mestni občini ljubljanski dovolilo, da sme poleg posebne občinske davščine na vozne listke električne cestne železnice v iznosu 10 odst. vsakokratne cene voz- nega listka pobirati še posebno davšči- no v znesku 5 par od vsakega voznega listka. Ta davščina se mora stekati v stanovanjski fond za uslužbence cestne železnice.

u— Za žensko bolnico. Zastopnice ženskih organizacij, vse Jugoslovenke, ki hoče sodelovati pri akciji za žensko bolnico, pridite danes v sredo dne 2. ju- lija ob 5. uri popoldne v «Splošno žen- sko društvo», Rimska 9. — Taništno.

u— Ljubljanska II. drž. realna gim- nazija je zaključila letošnje šolsko leto z Vidovdanskim slavnostjo, katero je pri- redila v praznično opremljeni koncertni dvorani filharmoničnega društva. V pre- senstvenju velikem številu so došli tudi starši. Po kratkem nagovoru ravnatelja dr. Koruna je sledilo izvajanje zelo sre- no sestavljenega programa. Velik aplavz je žel zlasti dramatski prizor «Smrt mla- ke Jugovičev». Lepo uspelo prireditve je zaključil ravnatelj dr. Korun z vne- šnim slavnostnim govorom o Vidovem dnevu, nakar je bilo na stroške prosvet- ne uprave z izbrano lepo knjigo obdar- ovanih 9 najodličnejših učencev zavoda.

u— Konec šolskega leta na ženski re- alni gimnaziji v Ljubljani. (Licej in gim- nazija.) Od 865 rednih gojenk in 9 priv- ratistik je bilo odlično sposobnih 55 gojenk (15 %). Izdelalo je šolsko leto z uspe- hom 217 gojenk (58 %), 77 gojenk (19 %) ima razredne ali ponavljalne in dodat-

Kino „Ljubljanski dvor“
Telefon 780.
Samo 2 dni! Novosti! Samo 2 dni!
1. in 2. julija

Velik film svetovne tvornice
Paramount Film New-York
Kraljeva varovanka

Ljubavna pustolovna drama v 6 velikih
dejanjih v glavni vlogi
Betty Compson
Predstave ob delavniških ob pol 5., pol 8.
in 9. uri

Pravi kranjski firnež

suhe in oljate barve, špirit, gorjive,
pleskarske in slikarske potrebščine.

RAVNEKAR & DERGANC,
«Pred škotilo št. 20.»

ne izpite, 25 (8%) gojenk pa ni sposobnih za vstop v višji razred. Za nižji tečajni izpit se je prijavilo vsega skupaj 90 gojenk. Od teh jih je 82 gojenk položilo izpit z uspehom, 6 gojenk ima razredni (ponavljalni) izpit jeseni, 2 gojenki pa sta bili odklonjeni za celo leto. Višji tečajni izpit na liceju je položilo 27 gojenk z uspehom, 3 gojenke pa so bile repobli- rane na pol leta. Višji tečajni izpit na gimnaziji je položalo 9 gojenk. Od teh je bila 1 gojenka oproščena od ustnega iz- pita, ostalih 8 pa je napravilo izpit z uspe- hom. — Petrazredna osnovna šola je šla v tem šolskem letu 176 rednih in 1 pri- vatistik. Od teh so vse gojenke sposobne za vstop v višji razred. — Trgovski tečaj je šel koncem šolskega leta 42 gojenk. Končne letne izpite z odliko je položilo 5 gojenk; 34 gojenk ima prvi red in 3 go- jenke imajo ponavljalni izpit. Gospodinj- sko šolo je obiskalo 22 gojenk.

u— Ženski odtok Gospodarskega na- prednega društva za šentjakovski okraj priredi v nedeljo dne 6. julija za člane društva in njih družine piknik na Go- lovcu. Za godbo in zabavo je skrbljeno, jed in pijačo naj si prinese vsak s se- boj. Zbirališče ob 2. uri popoldne na Karlovskem mostu. Sodelujoči in pri- jatelji društva dobrodošli. K obilni ude- ležbi vabi odbor.

u— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Pretekli teden se je rodilo v Ljubljani 24 otrok (13 moškega in 11 ženskega spola), med njimi trije mrtvorojenci, umrlo pa je 5 moških in 12 žensk, sku- paj torej 23 oseb in sicer: 2 osebi za ra- kom, 1 za jetiko, 1 za pljučnico, 1 za srčno hibo, 11 oseb vsled drugih nara- vni smrtnih vzrokov, 1 oseba pa vsled slučajne smrtne poškodbe. Prijavljen je en slučaj obolenja na trebušnem legarju.

u— Umrli v Ljubljani. Zadnje tri dni so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Pavla Müller, žena strojnega mojstra, 35 let. — Martin Leder, zasebnik, 94 let. — Terezija Sever, zasebnica, 70 let. — Anton Bitenc, upokojenec 86 let. — Ma- rija Brezovar, delavka, 43 let. — Tere- zija Jerovšek, kuharica, 71 let. — Justi- na Klemenc, hči ključavničarja, 15 me- sec. — Vladislav Pavlič, sin varnost- nega organa, 6 let. — Ana Gorenc, go- stakca s hiralka, 45 let.

u— Policijske prijave. Od ponedeljka na terek so bili prijavljeni policiji sle- deči slučaji: 2 tatvini, 2 prestopka ka- lenja nočnega miru, 11 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prekorace- nje policijske ure, 1 prestopok pasjega kontumeca, 2 pretepa in 2 lahki telesni poškodbi.

u— Pogrešana deklica. Od pretekle nedelje se pogreša trgovska učenka pri tvrdki Herzmansky, Roza Haller. De- klica je odšla v nedeljo popoldne na po- kopališče k Sv. Križu. Tam se je še iz- razila napram svojim znancom, da se gre pozneje kopat v Savo. Ker doslej za njo še ni nobenega sledu, se domneva, da je deklica bržkone v Savi utonila. — 500 Din nagrade dobi, kdor izsle- di kolo št. 579.891, ki je bilo v petek dne 27. junija med 10. in 12. uro ukra- deno iz kleti obrtne šole Vinkotu Kri- žaju, dijaku višje stavbene šole, stanu- jočemu na Selu št. 42, p. Moste pri Lju- bljani. Kolo je novo, črno pleskano, ima vpognjeno balanco, transmisija vsebuje obliko zvezde, sistem Styria in nosi znamko «Tribuna».

Iz Celja

u— Kres na Starem gradu. Kakor vsa- ko leto, prižge tudi letos celjska moška in ženska podružnica CM družbe na predvečer obeh slovenskih blagovestni- kov sv. Cirila in Metoda, dne 4. julija t. l. na Starem gradu kres. Sodelujeta celjsko pevsko društvo in železničarska godba. Pričakovati je, da se bo te pri- reditve udeležilo, kakor vsako leto, ta- ko tudi letos narodno občinstvo v lepem številu.

u— Na dvorazredni drž. trgovski šoli v Celju je bilo v šolskem letu 1923.—24. pet razredov, in sicer 2 vzporednici k 1. in ena vzporednica k 2. letniku. Ob za- ključku je posečalo šolo 65 dečkov in 103 deklice. Učni uspeh je zelo povi- šjen. Odlik je 19 (11 odst.), prvi red jih ima 114 (69 odst.), drugi red s ponav- ljalnim izpitom 24 (14 odst.), drugi red 9 (5 odst.), tretji red 2 (1 odst.). Na predvečer zaključka je priredila trgov- ska šola v veliki dvorani celjskega Na- rodnega doma poslovnih večer absolve- tov zavoda z jako zanimivim in pestrim programom. Udeležba je bila zelo lepa in uspeh vsestransko zadovoljiv.

u— Pasji katastrof. Mestni magistrat celjski pozivlja vse posestnike psov v svojem okolišu, da jih privedejo v času od 4. do 12. julija med 16. in 18. uro v sobo št. 2 mestnega magistrata, kjer se bodo natančno popisali. Proti strankam, ki se temu pozivu v navedenem roku ne bodo odzvale, bo postopal mestni ma- gistrat po min. nar. z dne 30. sept. 1857 drž. zak. št. 198 ter jih kaznoval z ob- čutnimi globami.

u— Nepošten uslužbenec. Pri Nabav- ljalni zadrugi javnih nameščenec v Cel- lju je bil zaposlen kot težak neki lakob Kranjec. Dne 30. junija je zapazila celj- ska policija v bližini poslovnega lokala u- čeko žensko in otroka, ki sta nosila več

ji zavoj ter se sunljivo ozirala naokrog. Ko ju je ustavil, je našel pri njiju več- jo količino sladkorja, ne da bi mu ho- tela povedati, odkod ga imata. Pri na- daljnjem poizvedovanju je bil aretiran Kranjec, ki je dejanje priznal, a se je izgovarjal, da je ukradel sladkor v pro- dajalni zaradi tega, ker je že opetovano neprosl brezuspešno za povijanje plače. Nepoštenjakoviča so oddali v preiskov- valne zapore celjskega okrožnega sodi- šča. Na sumu je, da je kradel že dalj časa, ne da bi mu prišli na sled.

Iz Maribora

u— Neosnovani napadi na velikega župana dr. Pirkmaierja. «Straža» je že ponovno napadala velikega župana dr. Pirkmaierja. Koliko so vredni ti napadi, kaže prav drastično dopis več občin iz rogaškega okraja, kjer so župani, veči- noma somišljeniki SLS, in sicer iz ob- čin Slatina, Sv. Mohor, Plat, Tekačevo, Breskovec, Sv. Trojica, Ranjkovce, Nim- no in Kostivnica. Vse te občine so po- slale velikemu županu vlogo, kjer pra- vijo: «Podpisane občine se Vam prisr- no zahvaljujemo za ljubeznivo obče- vanje in uradovanje v času, ko ste bili naš okrajni glavar. Vaše uradovanje z ob- činami ni bilo samo vzorno, temveč tu- di prijateljsko, tako da smo imeli vese- lje videti Vas in z Vami ustno obče- vanje. Želimo Vam vse najboljšo».

u— Denuncijantstvo «Straže» in «Slo- venci». Odkar se je vrnil v Maribor iz Beograda poslanec Zebot, zopet mgoli v «Straži» in med štajerskimi vestmi v «Slovenca» ostudnih in zlobnih psovov na osebe, ki jih posl. Zebot osebno sovra- zi. Zadnja «Straža» in «Slovenec» sta med drugimi tudi napadla okr. sodnika g. Vrabla, češ, da je prisostvoval zadnji seji obč. sveta kot korespondent «Ju- tra». V «Slovencu» so to vest celo z de- belimi črkami natisnili, kot bi bil to bogve kak greh. «Straža» celo namiguje da sedaj že ve, kdo izdaja «Jutro» taj- nosti iz sodnih aktov itd. Zlobna poro- čila kažejo od prve do zadnje črke na častihlepnega duševnega očeta, ki ne ve, kako bi se meševal zaradi znanega ne- krvavega bičanja. Za enkrat bogotvija- mo, da «Jutro» sploh nikdar ni objavilo nikake tajnosti iz sodnih aktov, najma- nje jih je zvedelo od okr. sodnika gosp. Vrabla, ki tudi nikdar ni bil kot kores- pondent «Jutra» pri občinski seji, tudi ne pri zadnji petkovi, pač pa je g. okr. sodnik eden imed redkih inteligentov, ki se zanima za občinsko gospodarstvo in smo ga kot takega že ponovno videli prisostvovati občinskim sejam. — Ma- riborsko uredništvo «Jutra».

u— Občinska seja je v petek zvečer trajala skoro do polnoči. Dodelili so med drugim Glasbeni Matici 5000 Din, Zgo- dovinskemu društvu 5000 Din in sluš- teljem tehnik za ekskurzijo v Nemči- ji 1000 Din. Pri tem so obč. svetniki gra- jali dejstvo, da vlada poleg gledališča tu- di druge kulturne naprave in korporaci- je v Mariboru zapostavlja. Občina do- bata se je razvila k dopisu ravnatelj- stva realke za razna popravila v zavodu, ki je mestna last, a mesto od drže- sve ne dobiva več šolnine kot je bilo to svoječasno pogojeno. Župan je bil s klerikalci mnenja, da vsled tega odpa- dejo tudi obveznosti občine napram za- vodu. — Odbor obrtno s industrijske razstave je naprosil župana, da prevza- me predsedstvo razstavnega odbora (do- slej je predsednik dimnikar g. Pucelj). Župan Grčar pa je izjavil, da za svojo osebo odklanja to predsedstvo, ker se noče vmešavati v prepire, ki so nastali zaradi te razstave. To stališče je odobrili tudi občinski svet. Pri čitanju prošnje je župan konstatiral, da so podpisali vlo- go: dr. Vošnjak, ravnatelj Narodne ban- ke g. Skušek, Gjurjo Džamanja in veles- trgovec Tavčar, ostali podpisali so bili ne- štilljivi. Doslej niso bila znana imena članov razstavnega odbora, ki izdaja tu- di neko prilogo «Obrtničkega lista», ka- tera je prinesla naravnost besne osebn- napade na razne demokrate in celo stran- ke, seve čisto neutemeljene. — Dnevni red te seje ni bil izčrpan, proti plovbi je postala nesklepčna in se bo v petek nadaljevala.

u— Poučno potovanje mariborskih maturantov. 20 maturantov mariborske gimnazije se poda jutri na poučno po- tovanje po Jugoslaviji. Posetili bodo Za- greb, Sušak, Split, Dubrovnik, Kotor, Mostar, Sarajevo. Učite ter se preko Beograda vrnejo v Slovenijo. Ostali bo- do po en dan v vsakem kraju ter po možnosti prirajali brezplačno predava- nja o slovenski književnosti in naših gospodarskih razmerah.

Vreme

Dunajsko vremensko poročilo: Vče- raj se je dvignila temperatura v Avstriji na več mestih preko 30, povsod pa sko- raj nad 25 stopinj. Zvečer so bili neviht- ni. Davi je kazalo vreme velike krajev- ne razlike. V splošnem je bilo na zapade- jasno, na vzhodu pa oblačno. Razlika zračnega pritiska nad Srednjo Evropo je malenkostna. Vremenski položaj je zna- čilen za nevihte. — Napoved za sredoz- Lepo poletno vreme z nevihtami.

Mnogo prihranite
na denarju in zdravju z
uporabo 714
„META“ sladno kavo

Iz življenja in sveta

„Hudičevi žarki, d. d.“

Praške banke so dobile dopis, v katerem se naznanja, da se snuje delniška družba Grindell Matthews & Co v Lyonsu. Družba ima na razpolago glavnic treh milijonov frankov za praktično izrabo Matthewsove iznajdbe »hudičevih žarkov«. Kapital je razdeljen na 30.000 delnic po sto frankov, ki se dajo v subskripcijo v vseh civiliziranih državah, da se tako ohrani mednarodni značaj družbe. Bajne ima Češkoslovaška pravico do podpisa 1000 delnic. Rok poteče s 30. junijem t. l. Družba se je ustanovila v svrhu čim hitrejšje industrijske izrabe nove iznajdbe in pa za podeljevanje patentov in licenc. Izjajdba bo omogočila govoreči film in gramofon brez posrednih žarnov ter idealno godalo s pomočjo izpremenitve svetlobe v zvočno valovanje. Nadalje hoče družba izdelovati aparate, s katerimi bi se od daleč vodila letala, ladje in torpedi. Izjajdba je baje neprecenljivega pomena za industrijo in medicino. Od dobrih dobi 32 odst. ravnatelj, 7 odst. dobe delničarji, 5 odst. se deli rezervnemu fondu, 5 odst. pa dobi nadzorstveni svet. Ostanek se razdeli na enaki polovici med delničarje in lastnike kuponov.

Ali bodo imele banke z oddajo delnic »Delniške družbe hudičevih žarkov« srečo, bomo šele videli. Povsod se namreč pojavljajo resni dvomi, ali je res kaj na Matthewsovi iznajdbi in ali ne gre morja za drugega Olivija, ki je pred približno 15 leti trdil isto kot Matthews, češ da more na poljubno razdaljo pognati v zrak vsako skladišče razstreliv, pa so ga razkrinkali kot goljufa. Bati se je, da ne bi šel denar, ki se vtakne v »delniško družbo hudičevih žarkov« res k vrugal.

Modne keprice. Pariški »Journal« poroča iz Nice, da nosijo ženske pri tem kajšnih plesnih prireditvah šolnice iz temnozelenega, črnega, vijoličastega ali sivega kačjega usnja; šolni imajo — te pete in čisto tudi rdeče kapice. Baje ima ta ekstravagančna moda svoj izvor v Monté Carlu. Dalje nosijo mnoge dame prav visoke ovratnike iz kratkodelne kožuhovine, zameta, šifona ali svile, ki obdajajo drobno glavico modne lepote, kakor ogromni listi drobno cvetko. Pozornost sta vzbujali na neki večerni zabavi dve Parižanki, odeti v temnomodro toaleto, ki se je tesno kakor koža oprijemala njihovih životov, pri koljenih pa je bila ta stroga linija nenadoma prekinjena na po dveh širokih volanih.

Pri brivcu

Oborožen s škarijami in glavnikom stopi pred vas, dobre volje kakor vedno; vendar pa ni več oni zaupnik kakor nekaj, čeprav mu še vedno zaupate, bogzna zakaj, svoje skrivnosti. Njegova vloga je izgubila na važnosti in ugledu, odkar se je ponizal, da opravlja tudi manikuro in celo pedikuro, a vendar uživa še mnogo zaupanja, saj mu zaupamo svojo glavo.

Precej časa je že, odkar smo dali slovo dolnim romantičnim lasom — v svoji prid in v nezadovoljstvo brivcev. Zdaj prevladujejo povsod kratki lasje, ki puščajo sence in tilnik gol. Najčesče so počesani nazaj.

Ta frizura, imenovana tango-frizura, je največ v »rabu« in je zelo praktična; zlasti jo čislajo športniki in avtomobilisti, kajti veter je ne zmrši, nasprotno celo boža in goji.

Pogosto se vidi tudi stranska preča, toda tudi pri tej so lasje počesani nazaj. Preča ne sme biti prestra. Ta frizura izhaja še od prej in je nekaj kompromis stari preči, ki je bila zelo ostro izražena.

Ostali načini česanja, bodisi takozvani »krtačni« (lasje stoje pokonci kakor pri krtači) ali pa stoji sredi glave, so izginiti in jih uporabljajo le ljudje, ki hočejo biti originalni.

Brada in brki so sledili modnemu gibanju in jih je danes videti le malo. Vendar nekaterim glavam pristojijo majhen brki, toda morajo biti tako pristriženi, da se vidi zgornja ustnica, ter pre-

nehati ob robu ust.

Brada, ki se skuša zopet povrniti, je navadno izoblikovana v konico, a ne več tako kakor za dobe Napoleona III., marveč naznači le nalahno podaljšek brade, na licih pa se mora vzporedno nadaljevati. Ta način prija onim ljudem, ki imajo lepo raščeno, gladko brado, zahteva pa velike paznosti; pristoi le redkim fiziognomijam.

Tudi na orientalsko brado, ki sega od ušesa do ušesa, naletite pogosto; ne manjka ji originalnosti, in njen lastnik se ji mora zahvaliti za spoštovanje vzbujajoči dojem, ki izhaja od nje. Posebno se prilaga hladnemu, resnemu obrazu; ne svetlovali pa bi le zdravemu rdečeličnemu obrazu, ki bi ga le karikirala.

In zdaj, gospodje, začne brivec z manikuro.

Predvsem nikar dolgih nohtov, za njih se nabira prah, ki ga je toliko po mestih: dajte si obrezati nohte vzporedno ob črti, kjer končujejo vaši prsti.

Velika napaka je, obrezati nohte v konico, saj sede nohti na prstih, kojih konci so vendar okrogli. Če obrežete nohte v konico, se zdi, kakor da bi bili od kod izposojeni in ne spadajo k vašim prstom. Če pa so vaši prsti tenki in vitki, si lahko tudi nohte dovolite daljše, nikakor pa ne v konico; obrezani morajo biti tudi v tem slučaju vzporedno s prstovo zaključno črto.

Na svoje nohte in roke pazite dobro, ker mnogo učinkujejo na vašo zunanost. Ženske bodo občudovala vaše elegantne roke, ki pa jih ne smete brezobličiti s preobilico prstanov: navaden začutnik ali pa zlat prstan z diamantom zadostuje. Vedite, da s pritiskom roke lahko poveste ravno toliko kakor s pogledom oči.

Z roke lahko čitamo kakor iz oči, in mnogo je že, če vidimo na roki, da je človek snažen in eleganten.

Ali imajo rastline dušo

Aristotel je dejal: Živali imajo dušo, rastline je nimajo. Rastlinoslovec Liné pa je zapisal: Kamenje raste; rastline rastejo in živijo; živali rastejo, živijo in čutijo.

Ze iz teh izrekov obeh znamenitih mož izhaja, da je nekaj v rastlinah, česar še nismo domeli. Prof. Tiche-ner se je celo opogumil in zapisal besede: Če imajo rastline dušo, je vsekakor sigurno, da je ta duša zelo drugačna od naše in da si o nji ne moremo napraviti nobene točne predstave. Drugi biologi, ki so se posvetili intenzivnemu proučevanju rastlinstva, prihajajo istotako do zaključka, da rastline imajo nekako dušo, ali da je ta duša zelo svojevrsten stvar, katerega je težko definirati.

Rastlina sestoji iz stanice kakor živalstvo ali človeško telo. Vendar je med njihovim organizmom in med drugimi živimi organizmi velika razlika. Glavno, kar jim manjka, je gibanje.

Rastline so torej v posesti neke vrste čutil. Najbolj je pri njih razvit čut ravnotežja. V tem pogledu so rastline silno nežni in fino razviti stori. Medtem ko človek čut ravnotežja šele pridobi, je rastlini ta čut že prirojen. Takoj, ko se začne razvijati, razlikuje med navpičnostjo in vodoravnostjo.

Psihične manifestacije rastlin so v nekaterih primerih naravnost senzacionalne. Poskusimo le to ali ono rastlino obrniti narobe, dotakniti se je, omamiti jo z amonijakom ali zvišati njeno temperaturo! Včasih zadostuje, da se dotaknemo le cvetne čaše ali enega samega lista, pa se nam svet zapre ali ospe.

Rastline so posebno občutljive za svetlobo. Njih življenje je drugačno podnevi, ko sije sonce, in drugačno ponoči, ko vlada tema. Če n. pr. začnemo obsvetljavati gotove vrste rast-

lin podnevi in ponoči, opazimo kmalu, da se začno čaše same od sebe sklepati in razklepati ne glede na to, če so v svetlobi ali senci. To prihaja enostavno od utrujenosti. Na krizantemi se dá ta proces posebno nazorno opazovati.

Toda rastline ne čutijo samo izpremembe, ki se gode v njih neposredni bližini, marveč se ponašajo tudi z nekako vrsto spomina. Če n. pr. izpostavimo steblo ovsa četrti ure svetlobi, ki prihaja samo z ene strani, ter pozneje luč zagnemo ali ugasnemo, vidimo, da se steblo tri četrti ure zvija in sili v ono smer, odkoder je prej dobivalo svetlobo. Steblo se kar ne more umiriti in se nagiba venomer tja, kjer se po njegovem spominu nahaja luč.

Vse to nam izpričuje, da imajo rastline nekaj, kar je podobno duši. Če bi tega ne imele, bi bile popolnoma tope. Njih duša pa je omejena v toliko, da ne more izraziti vsega, kar lahko izrazimo ljudje in deloma tudi živali.

× **Zatvoritev bolnic v Budimpešti.** Budimpeštanski občinski svet se je v zadnjem času obširno bavil z vprašanjem mestnih bolnic in po dolgotrajni debati sklenil, da se v kratkem zaprejo vse bolnice. Občinski svet je bil k temu usodnemu koraku prisiljen radi tega, ker ne more kriti ogromnih deficitov bolnic. Izdatki za bolnice znašajo letno 47 milijard madžarskih kron, a dohodki le 27 milijard. Te deficite je zakrivila v prvi vrsti vlada. V Budimpešti ni državnih bolnic, a država je obvezana, da plačuje za nepremične vse bolniške stroške. S proračunom je ustanovljeno, da stanejo stroški za vsakega bolnika dnevno 63.000 m. K. a država je obljubila le 31.000, a niti te vsote ni izplačevala. Tako dolguje država bolnicam ogromne vsote, ki jih pa ni mogoče izplačati.

× **Nova letala.** Vse vojske na svetu se vedno bolj zanimajo za letalo kot eno najbolj uspešnih vojniš strojev, kakor je dokazala svetovna vojna. Pred dobrim mesecem je bil izdelan v Franciji popolnoma nov tip aeroplana, nočno letalo za metanje bomb, zgrajeno popolnoma iz kovine. To letalo ima štiri motorje po 400 konjskih sil, je 30 metrov široko, 6 visoko in 20 dolgo ter more ostati ob hitrosti 150 km deset ur v zraku. S seboj nosi tri tone bomb. Nova vojna letala Zedinjenih držav, nazvana »Barling-bomber«, imajo celo 2700 konjskih sil in tehtajo 19 ton. S seboj vzejejo 8400 litrov bencina in 600 olja ter celo pet ton bomb. V zraku morejo ostati 12 ur. Vendar pa ta posamezna ogromna letala ne pomenijo mnogo v moderni vojni, ako jih ne podpirajo homogene letalske skupine.

× **Doktor filozofije v 79. letu starosti.** Na univerzi v Münchnu je bil te dni promoviran za doktorja filozofije 79-letni starček Henrik Zimmermann. Pri promociji je naglašal neki starejši profesor: »Današnja promocija nas navdaja z veseljem. Mi stari profesorji smo navajeni, da zavidamo mlade dvajsetletne doktorje radi njihove mladosti. Danes pa smo mi mladi, a naš slavjenec je starček.«

× **Toaleta iz robcev.** Te dni je zbudila neka mlada dama v pariškem bazarju veliko pozornost, ker je obstojala njena obleka iz samih robcev, velikih in malih, vseh vrst in kakovosti, dva nista bila enaka. 140 jih je bilo ovitih okoli lepega telesa mladenke. Lepotica se je poslužila premišljenega trika in je tako prodala vse robce. Seveda so bili vsi posetniki bazarja, stari in mladi, moški in ženske radovedni, kaj je gospodična oblekla spodaj. In začeli so kupovati robce kot nori, brez barantanja. Najbolj so segali ljudje po onih komadih, ki so bili največji in ki so se vili okoli spodnjega telesa. Tudi kdor je imel doma celo skladišnico teh toaletnih predmetov, jih je kupil, samo da zadosti svoji pikantni radovednosti. Kmalu je stala mladenka pred občini-

stvom brez obleke, vrhnje seveda. Spodaj pa je imela, da ne bi imeli Parižani slabega mnenja o njeni morali, elegantno jutranjo toaleto iz mesnobarvnega crepe de chine, ki je dokaj jasno odražala oblike lepega stasa. Dosegla je svoj cilj: v kratkem času je prodala vse blago in radovednost je prišla na svoj račun.

× **Smrtonosna ura.** Astronomsko uro v palači Hampton Court na Angliškem, ki je bila nekoč last kralja Henrika VIII., imenujejo smrtonosno. O njej se namreč pripoveduje, da se ustavi, predno umre kaka oseba ki stanuje v palači. Te dni je ura zopet upravičila svoj naziv. Po ignobilu letih se je prvič ustavila, in nekaj ur potem je umrla stara gospa, ki je stanovala v Hampton Cour-

tu. Drugi dan so uro zopet spravili v tek in strokovnjaki niso mogli najti nobenega vzroka, zakaj se je naenkrat ustavila. Kakor pišejo londonski listi, se je ta znamenita ura že dvakrat poprej ustavila in vedno je kmalu potem umrl kak stanovalec palače.

× **Heroj klinike.** Te dni se je odigral na praški kirurški kliniki nenavaden dogodek. V bolnico je bil pripeljan neki kaznjenec, ki je skušal izvršiti samomor na zelo originalen način — pojedel je 125 željeh. Profesor dr. Kukula je obogatil svojo klinično prakso s tem nenavadno čudnim kandidatom smrti, ki je na svojo srečo vse željhe — »prebavil«. Zdravnik ga je rešil gotove smrti in tako postal veliki heroj klinike.

Kraljestvo mode

Moderno perilo

Vsaka izmed nas, ki je bila za odstranjenje spodnjih kralj z estetičnimi »raz-parkir« in za uvedbo kratkih kombinacij, pozna litanije naših babic, ko so dobile v roko kak komad našega perila. Moja ni govorila preveč — samo križala se je. Potem pa je vzela mamu v drugo sobo. Kako pa oblačiš svojega otroka? To je proti zdravju in proti Bogu. — Saj je taka kot iz komedije! Hlače mora vendar imeti vsako dostojno deklo čez kolena. In srca! To je srca! Naš ded ima večji žepni robec. In pa zakaj ne nosi spodnjega krila? Bog me ne kaznuj, ne enega, ampak dve, tri krila bi morala nositi! Saj je tako-le kakor naga! So doma!

Posledica je bila, da je babica odprla svoj perilnik, vzela iz njega srcaje, obkrožene hlače, barhentova spodnja krila in rekla: »Da mi nikoli več ne prideš takade sem! Tole boš nosila!« Vse te komade sem oblekla samo enkrat. Ker so mi hlače segale do peti in srcaje tudi, v krilo pa bi se bila lahko petkrat zavrila, smo zopet vse lepo spravili; morja da bo kdaj prav prišlo.

Mama že ni bila več tako ekstremna, dasi z mnogimi stvarmi ni soglašala. Namramice pri srcaji morajo biti vsaj 5 cm široke, edino pripustno blago za srcaje je bilo platno in kar je glavno, vsak komad perila mora segati vsaj do kolena. In ko mi je kupila blaga za tri srcaje, jaz pa sem si jih ušla iz njega šest, si lahko mislite, kako me je pohvalila. Perilni boj sem torej izvojevala, a posledice... Če me zob boli ali glava ali noge ali želodec, je to vedno »od tega«, t. j. od kratkega tenkega perila.

In vendar je to modno perilo strašno lepo. Čeprav je le iz tenkega platna ali batista, če si ne moremo privoščiti svile, čeprav je preprosto, celo brez šipk, okraseno le z robčki, s kakim motivom ali

velikim monogramom, z šžurom itd., je vendar prav lepo.

Čez ramo gre ozek trak in sicer samo po eden. Pripenja se kombiniranih krila na gumbe srajčnega kombineja. Kar se tiče dolžine, je modni predpis zelo strog. Vse perilo mora segati le do roba dolgi nogavic, niti za centimeter dalje, rajši naj bo še krajše. Za zimo in za leto veljajo isti predpisi. One, ki so občutljive, se morajo zateči k trikotu.

Vidim v duhu ironične obraze gospodov: »Kaj pa na stara leta? Revmatizem, protin, katar, he?« — Kar koga čaka, temu ne uide. Poznam ljudi, ki niso celo življenje vlezli iz tako zvanega Jägrovega perila — a iz revmatizma tudi ne.

B. H.

Poletne večerne toalete

Tako velike vloge ne igrajo kakor zimske, vsaj pri nas ne, velemestna dama pa si vendar beli svojo drobno glavico tudi z njimi, ko odhaja v kopalnice ali letovišča. Kakšna prilika se že vedno najde, da se lahko pokaže, saj v večjih letoviščih tudi plesnih prireditvah ne manjka. Zanimajo pa te obleke tudi one manj srečne Evine hčere, ki si jih same ne nabavijo, ker jih ne rabijo ali pa ker jih ne morejo. Saj tvorijo nekak prehod iz sezone v sezono, napoveduje konture prihodnje zimske mode.

Letošnja letna večerna obleka je skoro izključno svetle barve. Dekolte je znatno zmanjšano, roke pa slej ko prej proste; večina toalet je brez rokavov. Volani pri večernih obleki — vsaj na nemških modelih — zopet izginejo, pač pa so vedno bolj priljubljene toalete iz plisirane blaga, bodisi že cela obleka ali pa samo s plisiranimi gubami ali vložki.

Naše slike so posnete po znanih berlinskih Ulsteinovih modelih.

Mate Marn:

Zgodba o treh

I.

Gasper, Miha in Boltazar niso bili sveti trije kralji, ampak so bili trije pijanci in lenuhi, stalne priče gostilniških uprizoritev in obcestnih zaključkov. Bili so svoja družba, aristokratsko zaokrožena — toda kako jih je znesel veter v skupno klimo, tega sami niso vedeli, pa tudi ne ugaibali o tem. Živeli so kakor živi sto in sto ljudi, katerim je Bog dal štirindvajset ur časa, dvaindvajset zdravih zob in unčo pameti, živeli so, poleti dobro, pozimi slabo, toda živeli so. V politiko, kulturo in gospodarstvo se niso vtikali, dasi so imeli glede tuje lastnine nekako svoje nazore.

To so bili Gasper, Miha in Boltazar do onega dne, dokler jih ni obsenčila božja prizanesljivost. Na vrata njihovih sro je prišel namreč sveti Duh in potkal z rumenim kljunom:

«Gasper, ti ki imaš rdeč nos in žrnjarske oči, Miha, ki imaš ravno tak nos in še za dobro mero bolj pijanski pogled, in ti, Boltazar, kralj pijanski in vladar med lončbi, vi vsi trije, izpremenite se! Zajahajte kamele in na-

potite se k odrešeniku, pojdite za zvezdo!»

Tako je govoril in trkal sveti Duh na trda vrata in odletel. Prvi se je oglasil Gasper. Njegova glava je bila zaodeta s skrivnostno meglo pondeljskega jutra, toda sonce je vztrajno prodiralo in Gasper je kmalu razumel položaj:

«Zdi se mi, da je bil sveti Duh tukaj. He kaj je iskal, bi rad vedel. Kaj ga briga moj nos! Do danes sem bil pijanec in prav je bilo meni — kaj bi prebiral poklice kakor slab hlapec.» Miha je to slišal in molčal. Tudi njega se je dotaknila Duhova beseda, njegova, levoga razbojnika. Toda molčal je.

«No, Miha,» ga drogne Gasper, «ali nisi slišal obiska? Kaj praviš?» «Nič.» To je bil ves odgovor. Kajti Miha je bil sicer pijanec, toda len pa za vse tri. Ni rad govoril.

Samo z Boltazarjem se je zgodil velik čudež. Njega je sveti Duh najhuje ozmerjal — in samo to je pomagalo, da ga je pretreslo. Pretreslo ga je prav do dna srca. Šel je vase in se zamislil v spokorne misli. Pa ga vzdrmi Gasper.

«Čuješ, Boltazar! Zdi se mi, da ti je laveti Duh zmešal glavo. Ali se misliš

res spokoriti? Ali misliš res odjadrti na kameli v Betlehem in žrtvovati pi-jajo, tobak in lepo življenje kakor oni trije zlato, kadilo in miro?»

Nezaslišano! Boltazar vstane, rdeč od nevolje:

«Lump! Če ne misliš sam iti po bolj-ši poti, vsaj ne noruj se ne!»

In Boltazar je zapustil družbo in začel živeti čisto drugače, čisto drugače.

II.

Minilo je zatem že nekaj zelenih pomlad, rumenih jeseni in belih zim in Gasper in Miha sta še vedno živela. Živel pa je tudi še Boltazar.

Primeri se pa, da je nekoč Gasperju in Mihi sila trda predla. Ni nista imela, pa nista imela in nič se ni dalo nikjer dobiti. Kajti povsod so imeli že vpeljene železne blagajne in čudovite patentirane ključke. S starimi vitrihi in svedri se ni dalo nikjer več opraviti. Imel se spomnita v teh težkih urah onih lepih dni, ko je bil še Boltazar. Da, Boltazar, kje je neki zdaj. Ali se drži, kakor je rekel?

«Če ne pije več, je na ta račun že grdo mnogo lahko nagrabil na kup. Kajti kar smo mi trije potokili po grlu, ni bilo malo.»

«Ni bilo malo,» pritrdi leni Miha.

«In če ne kadi ne več, je ravno tako lahko že lep denar nagradil. Kaj smo mi tobaka pognali v zrak!»

«E, smo, smo!» reče Miha.

«Pa je bil Boltazar tak, da je to moglo. Prej se mu niso upirala nobena vrata, nobena ključavnica ga ni zadržala in nobeno oko ga ni zapazilo, pa tudi ropota se ni bal!»

«Bi je drzen, čisto po poklicu!»

In ko sta tako Gasper in Miha več večerov predla pajčevino in sušila sušo, jima pride na misel:

Pa bi ga obiskala!

Celo Miha je oživel. Ze ves teden ni vnelj tobaka — pijačo bi že pozabil, če je že tako, toda tobaka ne.

«Da bi ga obiskala?»

Oba sta bila istih misli. Kje in kako, to ju ni skrbelo.

III.

Boltazar je živel v predmestju. Imel je malo branjarjo in žganjarno. Stanoval je v nizki bajti, za katero se nikdo ni prekljal. Boltazarju je neslo. Skoparil je in živel kakor tovarno živino.

In tako sta ga izsledila Gasper in Miha. Pa jih ni opazil; kajti skrila sta se mu in ga opazovala do večera. V mraku pa za njim. Zapri in zaklenil je

hišna vrata za seboj, onadva pa sta prežala.

Zasvetilo se je zadnje okno: Boltazar je prižgal luč in zagnil okno. Gasper in Miha se priplazita bliže. Okno ni bilo zadosti zastrto. Skozi špranje ob strani sta videla suhi obraz Boltazarjev in videla, kako je štel denar. Videla sta — ej denarja, da še nikoli toliko — komaj sta mogla verjeti, da ima toliko denarja Boltazar, oni njihov nekdanji Boltazar... In ves ta denar je romal skozi tresoč se roke Boltazarjeve in odtoč nazaj v blagajno. Blagajna je bila v tleh — odstraniti je bilo treba dve močni deski...

Načrt je bil storjen.

IV.

Mirno sedi Boltazar v svoji stojnici in računa:

«Toliko sem prihranil od pijače — toliko sem prihranil od kajenja...»

Mirno delja Gasper in Miha:

«Vsak pol vsega: kar pa je prihranili na pijači, dobili ti, Gasper, in kar na kajenju, dobim jaz.»

In sta vzela vsak svoje: pijanec svoj in tobakar svoje, ker jima je bilo namenjeno. Boltazarja je pa tisti večer videl mesec gugati se na hruški. Tudi to mu je bilo namenjeno.

Gospodarstvo

Važna razzsodba upravnega sodišča o dohodnini

Naše upravno sodišče dela že s polno paro. Dne 18. junija je zopet izdalo razzsodbo, ki bo pravni položaj davčnih zavezancev v Sloveniji zelo olajšala.

Neka usnjarska obrt na deželi je napovedala, da je imela v letu 1920 čistega dohodka 6880 K, da je bilo posestvo pasivno in da je morala plačati Jadranski banki obresti dolga, ki ustegejo znašati 7000 K. Davčno oblastvo je imetniku obrti poslalo pomisleke, češ, da je ustrojil po polizvedbah najmanj 2000 kg usnja po 20 K čistega dohodka, ter ga je pozvalo, da podrobno izkaže prejemke in izdatke in da glede dolžnih obresti na verodostojen način dokaže resnično plačilo istih.

Na ta poziv je davčni zavezanec odgovoril, da v usnjarni ni izdelal več kakor 600 kg usnja, ker ima samo enega pomočnika, ki 2000 kg usnja v enem letu sploh izdelati ne more, in ker je sam vsako leto po več mesece bolan. Predlagal je imenoma dva izvedenca te stroke, dva strojarska mojstra iz drugih krajev oblasti kot izvedenca in prijavil, da je dolg pri Jadranski banki narasel 1. januarja 1921. na 117.560 K, od katerega zneska mu računa Jadranska banka obresti. Dokaz: Jadranska banka kot prič.

Davčno oblastvo je kratkoma ocenilo, da je ustrojil 1500 kg usnja po 20 K, a obresti dolga sploh ni vplačevalo.

Stranka je vložila proti tej odmeri priziv in v njem ugovarjala, da se ji niso priobčili nikakoli pomisleki proti pravilnosti in resničnosti napovedi, nego samo izid 'polizvedb' kot gola protiriditve brez navedbe vzrokov uradnih pomislekov v zmislu § 210. zakona o osebnih davkih, — in da se ji niso odbile dolžne obresti kljub temu, da jih je dokazala po Jadranski banki kot prič.

Davčno oblastvo je v prizivnem postopku zavezanca že dvakrat pozvalo, da naj dokaže plačilo dolžnih obresti leta 1920. in davčni zavezanec je obakrat navedel Jadransko banko kot prič z navedbo, da je leta 1920. podedoval po očetu še njegovo posestvo in moral napraviti nov veliki dolg, od katerega bo moral leta 1921. plačati visoke obresti, ki se mu morajo odbiti v predvidnem znesku leta 1921., ker ta novi dolg začetkom davčnega leta 1921. ni obstojal še celo leto in je določilo odstavka 2. § 156. l. c., ki govori o novo nastalih dohodkih po odstavku 3. tega paragrafa misleno uporabiti tudi glede odbitkov, ki nastanejo na novo. Na predlog davčnega zavezanca je pa banka sporočila davčnemu oblastvu, da je nastal dolg v letu 1919. ... Od predlaganih izvedencev — dveh — je bil zaslišani samo eden, ki je izpovedal, da je prizivnik ustrojil v letu 1920. gotovo 1200 kg usnja z najmanj dvema pomočnikoma.

Prizivna komisija je priziv popolnoma zavrnila, na kar je bila pravočasno vložena tožba na upravno sodišče. Tožba ugotavlja, da so bili na pomislek ponudeni dokazi glede posestva in obrti po izvedencih, glede obresti po banki kot priči da pa tožitelju ni znano, ali so se predlagani dokazi tudi izvedli ali ne; tožitelju se vsaj izid dokazov ni sporočil. Tožitelj je predlagal, da se izpodbijana razzsodba kot v zakonu neutemeljena razveljavi, ker se 1.) ponudeni dokazi niso izvedli, in 2.) dolžne obresti niso odbile.

Delegacija ministrstva financ izvaja v svojem odgovoru na tožbo, da se nahaja tožitelj v kontumacu, ker se ni odzval pozivu, da prejemke in izdatke podrobno izkaže, in da v skladu z davčno oblastvo ni imelo nikake dolžnosti, da izvrši od stranke predlagane dokaze. Glede obresti da je bila stranka celo trikrat pozvana, da dokaže višino plačila.

Upravno sodišče se je postavilo na stališče tožitelja in je razzsodbo prizivne komisije razveljavilo. Ker v odločbi prizivne komisije ni nikakega govora o kontumacijskih posledicah § 213. l. c., ki nastopijo le, ako davčni zavezanec na pomisleke odgovor odkloni ali odgovora sploh ne da, sklepa upravno sodišče, da je izdalo oblastvo prve in druge stopnje odločbo iz vidika § 212. l. c., ki govori o posledicah, ako stranka pomislekov ni ovrgla.

Sele v odgovoru na tožbo se postavlja administrativno oblastvo na stališče, da je stranka bila v kontumacu v zmislu § 213. l. c., ker se ni odzvala pozivu, da prejemke in izdatke podrobno izkaže in pasivne obresti dokaže.

Upravno sodišče je pa razzsodilo, da tega stališča delegacija ne more zavzeti, ker je predmet tožbe vsebina izpodbijane odločbe, ki je nikjer ne opira na določbo § 213., nego pusti samo domnevo, da je izdana iz vidika § 212., ker prizivnik pomislekov ni mogel ovreči. Tožena stranka niti v tožbi pred upravnim sodiščem ni imela prilike ugovarjati uveljavljanju kontumace po § 213., ker ni mogla znati, da se davčno oblastvo hoče oprati na to, da ni odgovorila na pomisleke. S tem je bila stranka v svojem pravnem položaju bistveno oškodovana.

Stranka je na vse pomisleke faktično odgovorila, da je izključno napraviti v enem letu z enim pomočnikom več kot 600 kg usnja, ko stranka sama vsled bolehnosti ne more delati. Ponudila je tudi za to dokaz po izvedencih. Ako s tem ni ovrgla priobčenega pomisleka, ga je pa vsaj omajala z gornjo trditvijo.

Ker pa s tem, da se niso predloženi po-

misleki docela ovrgli, nikakor niso nastopile kontumacijske posledice § 213., je imela stranka pravico, da se davčna priredba izvrši le z njenim sodelovanjem in da se ji za slučaj, ako odgovor na prvi pomislek ni bil zadovoljiv, s posebnimi novimi pomisleki da priložnost, izjaviti se o okolnostih, ki bi se mogle uporabiti pri odmeri v njeno škodo. Stranka toži, da se njeni dokazi ali sploh niso izvedli ali pa se njej vsaj izid ni sporočil. Ker se je stranki z večjim ali manjšim uspehom posrečilo ugovarjati navedbam pomislekov in glede na določilo § 211. ni bilo nobenega povoda, da bi se ne izvedli predlagani dokazi, katerih izvedba bi utegnila priversti do drugega rezultata.

Od predlaganih izvedencev je bil eden — pa šele v prizivnem postopku — zaslišani in je izpovedal, da je davčni zavezanec ustrojil približno 1200 kg usnja. Ni pa iz razlogov razzsodbe znano, zakaj da se ta izvedeni dokaz ni uporabil pri odločitvi priziva. Potrebno pa je še pred uporabo izjav izvedencev in priči, da se iste predložijo davčnemu oblastvu v svrhu, da more zavzeti napram njim svoje stališče. Upravno sodišče je izreklo, da sloni izpodbijana odločba na popolnoma nejasnem in v bistvenih točkah si nasprotujočem dejanskem stanju.

Glede dolžnih obresti pa poudarja, da tudi, ako bi se moglo smatrati, da je stranka vsled opustitve odgovora bila v kontumacu, vendar oblastvo ni bilo opravljeno, da pred nastopom kontumace predlaganih dokazov kratkoma ne opošleva, oziroma njih izvedbo odkloni glede na poznejši kontumac. Tožitelj je že v napovedi in nadalje v vseh odgovorih na pomisleke stavil predlog, da se zasliši Jadranska banka kot prič. Izpovedba priče je brez dvoma dokazno sredstvo, ki je tudi v davčnem postopku dopustno in more doprinesiti v § 160., točka 6, zahtevano verjetnost. Ker se dokaz po banki kot priči ni dopustil, se je morala odločba tudi v tem oziru razveljaviti.

Dr. Robert Kernavner.

Tržna poročila

Dunajski živinski sejum (30. junija). Dagon 3634 glav; od tega 338 domačih, 962 iz Madžarske, 587 iz Jugoslavije, 104 iz Češkoslovaške, 1543 iz Rumunije. Voli so padli v cenah za 500 do 1000 aK, biki pa so za toliko poskočili. Promet je bil dokaj živahen. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: voli 12 do 16,5, krave 11,5 — 14,5, biki 14 — 17, slaba živina 8 — 11,5.

Obrestna mera Narodne banke ostane ista. Te dni se je vršila zelo živahna in dolgo trajajoča plenarna seja uprave Narodne banke, na kateri se je sklepalo o predlogu za povišanje obrestne mere, prihajajočem iz vrst delničarjev. Takoj v početku se je izjavil zastopnik ministrstva trgovine in industrije dr. Radosavljevič proti povišanju obrestne mere, češ, da za to ni pravi trenutek in bi to zelo nepovoljno delovalo na naše kritične gospodarske prilike. V istem misli je govoril tudi predstavnik finančnega ministrstva Jakovljevič. Po diskusiji je bil predlog odbit z 10 proti 9 glasovom, kar je le pozdravljati.

Za zboljšanje prometa v izvozni sezoni. Iz Beograda poročajo: V prometnem ministru se pripravlja cela vrsta mer za izboljšanje železniškega prometa. Največja briga se posveča razširitvi in izpopolnitvi delavnice za popravilanje vozil. Največja in najmodernejša delavnica je v Mariboru, ki potrebuje relativno malo denarnih sredstev za razširitev obrata. Znatna razširitev je predvidena za niško delavnico, ki naj bi izdelovala tudi večje dele lokomotiv. Razen tega bodo dobila tudi vse večje kurilnice, predvsem beograjska, zagrebška in novosadska, instalacije za manjša popravila lokomotiv. Za vse to se zahteva kredit 40 milijonov dinarjev. Poseben kredit bo potreben za gradbo velike delavnice za ozkotirne železnice; ta delavnica se namerava zgraditi v Čačku. Izmenjava tračnic in razna popravila na postajah ter ob progah, ki so ponekod že dovršena, bodo znatno pripomogle k običnemu zboljšanju prometa. Izvozna sezona bo torej imela mnogo manj neprimlik nego lansko leto.

Sporazum z Rumunijo glede železnih vrat in Begejskega kanala. Rumunski delegat v donavski komisiji Concescu je posetil te dni pomočnika ministra zunanjih poslov Panto Gavriloviča in šefa oddelka za izvrševanje mednarodnih pogodb dr. Otokarja Rybafa, da se razgovori o neklih vprašanjih, ki zanimajo obe državi v pogledu prehoda skozi železna vrata (Džerdap) in Begejski kanal. Concescu ostane v Beogradu več dni.

Produkcija sladkorne pese v naši državi. Po privatnih vesteh so izgledi letošnje produkcije sladkorne pese izredno povoljni. Ne samo, da je zasajena večja površina, temveč so tudi klimatični pogoji neobičajno povoljni za razvoj te rastline. Ako ne bo elementarnih nezdod, ki bi škodovala pesi, bo produkcija sladkornja v kampanji 1924/1925. zelo obilna ter bo nad krito potrebo v državi ostala še znatna količina za izvoz.

Anglija daje za trgovino z Jugoslavijo iste pogoje lasti kakor druge države. Patrick Huron, ki je v družbi Philipa Dawsona mes-ca aprila prepotoval Jugoslavijo, je 26. junija vprašal v angleškem parlamentu finančnega ministra, ali je

glede na sedanje zboljšane finančne prilike v Jugoslaviji pripravljen priporočiti komiteju za podpiranje trgovine, da se izvajajo za razvoj trgovine z Jugoslavijo iste olajšave kakor za ostale države. Finančni minister mu je odgovoril, da se glede izvoznih kreditov to dogaja in da svetovalni odbor odseka za izvozne kredite blagohotno proučuje prejete prošnje, ki se nanašajo na trgovino z Jugoslavijo. Tekom treh mesecev se je 12 prošenj ugodno rešilo in le ena je bila odbita.

Letina višenj v okolici Splita sicer ni obilna, ali je kakovost sadu zelo dobra. Višnje so dozorele in se sedaj obirajo. Sad se prodaja v svežem stanju tvornicem maraskina v Zadru ali pa se suše za izvoz v Ameriko.

Rudna ležišča pri Foči. Na Čelebiću pri Foči (Bosna) je bil nedavno odkrit rudnik, ki ima precejšnja ležišča bakra, svinca, cinka, mangana in premoga. Najdištelj tega rudnika Popadić iz Foče je dobil od države dovoljenje, da sme določen čas sam izkoriščati ta rudnik.

Vinska kriza v Dalmaciji. Iz Sibenika javljajo, da je po zanesljivih podatkih, ki so jih vse občine iz severne Dalmacije dostavile tjakaj, še okrog 120.000 hl nerazprodanega vina. Sama šibenska občina kot najvinorodnejša ima v kleteh že 45.000 hl vina. Vse občine so soglasne v tem, da se te zaloge ne bodo razprodale do nove trgatve. Tamošnje vinogradnike tarejo sedaj velike skrbi, kam bodo šli z novim vinom, ker bodo stari sodi še polni, a novih ne zmorejo nabaviti. V enakem položaju se nahajajo občine od Krke do Splita. Pokrenila se je akcija za skromno nastopanje vseh občin v vinogradskih zadevah. V kratkem se namerava sklicati zborovanje zastopnikov vseh občin.

Poravnalna postopanja. Odobrena je poravnava, ki se je sklenila 7. junija med trgovcem Janezom Kramarjem v Kasazah pri Petrovčah ter njegovimi upniki za 28 %. Istotako je odobrena poravnava med I. C. Kotarjem, trgovcem v Ljubljani in njegovimi upniki na plačilo 40 % kvote. Poravnalna postopanja so vedena nad trgovcem Albertom Korškom v Smartnem pri Litiji, nad trgovcem Vekoslavom Postržino v Stari vasi pri Vidmu in nad trgovcem Antonom Kocuvanom v Celju.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani ima v petek 4. t. m. ob 9. uri dopoldne v zborniških prostorih redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Naznanila predsedstva; 2. Obvestila upravnega svetnika Narodne banke dr. Karla Trillerja o vprašanju kreditov pri Narodni banki za našo industrijo, trgovino in obrt; 3. Imenovanje zborniških zastopnikov v odborih obrtnih nadzornikov; 4. Poročila računskih pregledovalcev o zborniških računskih zaključkih za leto 1923; 5. Vprašanje gospodarskega sveta; 6. Vprašanje ustanovitve okrožnega urada za zavarovanje delavcev v mariborski oblasti; 7. Predlogi gg. zborniških članov.

Dobave. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila 21. t. m. ofertalna licitacija glede dobave 50.000 kilogramov zakovic in pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici istega dne ofertalna licitacija glede dobave 8000 kg čistega lanenega firmeža ter glede dobave 10 vagonov lesnega oglja. Natančnejše se poizve v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Vzorčni sejum v Napolju se bo vršil letos od 16. do 30. septembra.

Donavsko-savsko-jadransko (južna) železnica. Z Dunaja poročajo: V ponedeljek se je vršila pod predsedstvom dr. Weebera generalna skupščina Donavsko-savsko-jadranske železniške družbe. Prisotnih je bilo 43 delničarjev, ki so zastopali v lastnem imenu in s pooblastili 365.382 delnic z 9127 glasovi. Predsednik sekcije šef dr. Weeber je med drugim izjavil, da se bodo podjetja južne železnice Dunaj-Gradeo spremenila z vsemi pasivami in aktivami v delniško družbo, kar je predvideno po rimskem akordiu.

Insolvenca bančne firme na Dunaju. Z Dunaja poročajo: Komanditna družba Fakesch & Co. je pri trgovinskem sodišču zaprosila za uvedbo poravnalnega postopanja. Pasiva znašajo po dosedanjih ugotovitvah 4,3 milijarde aK, a aktivna se cenijo na 3,1 milijarde aK. Verjetno je, da so pasiva še večja.

Rumunski lej. V bukareskem 'Argusu' razpravlja inž. Froda o vprašanju stabilizacije leja. V oktobru lanskega leta je dosegel lej svoje najnižje lanske stajnje (100 = 240 zlatega franka), potem se je prišel počasi popravljati in je dosegel v februarju t. l. 288 zlatega franka. V aprilu je stal zopet na 268, toda od 20. do 30. maja je padel nenadoma na 214 in dosegel svoje najnižje dosedanje stanje. Fisee pesimistično zaključuje, da je lej zelo močno kompromitiran, in pravi, da se vzroki tega re smejo zamolčati, in ti vzroki so: opasnost vojne z Rusijo, slabši nego srednji izgledi žetve, nepojasnjen notranji položaj, napadna devizna politika Rumunske narodne banke in terdica novih zakonov ki popolnoma izključujejo udeležbo tujeja kapitala v rumunskem gospodarstvu.

Specijaliteti tovarne je mlečna Mirim čokolada!

Sokol

OKROŽNI SOKOLSKI ZLET V PTUJU.

Nedeljski okrožni sokolski zlet v Ptujju je bil nova veličastna manifestacija sokolskega dela in ideje. Udeležila so se ga vsa v okrožju včlanjena slovenska in hrvatska bratska društva, prihiti pa so tudi Sokoli iz Sv. Lenarta z zastavo, na katero jim je pripelo v znak hvalečnosti domače ptujsko društvo krasen venec. Povorka sokolske armade skozi mesto je bila slajna in navdušenje občinstva veliko. Nad 500 članov, članic, naraščajnikov in dece je korakalo v sprejedu. Pred magistratom je nagovoril Sokolstvo župni starosta, br. dr. Salamun, pred okrajnim glavarstvom pa je imel župni podstarosta in starosta varaždinskega Sokola, br. dr. Stanković navduševalec govor zlasti na mladino. V tem momentu se je pokazal na balkonu veliki župan dr. Pirkmayer, ki so mu priredili Sokoli viharne ovacije, na katere je odgovoril veliki župan z navdušenim, državno in narodno jedinstvo proslavljajočim pozdravnim govorom. Po povorki je odšla deputacija Sokolov pod vodstvom župnega podstaroste br. dr. Stankovića k velikemu županu in mu izrazila zvestobo in požrtvovalno sodelovanje Sokolstva pri izgradnji naše države.

V telovadnem oziru je bil nastop Sokolov jako dober in so bile vse točke izvajane z največjo preciznostjo. Zlasti je ugajala deveterica St. Lenarčanov, kakor tudi vojske vaje s puškami, ki jih je vodil podporočnik Cabrijan.

Se med telovadbo je poklonila gospa velika županja dr. Pirkmayerjeva ptujskemu Sokolu 500 Din s priporočilom, da naj bi ptujsko narodno ženstvo čimprej poskrbelo ptujskemu Sokolu prapor.

SOKOLSKA SLAVNOST V RUŠAH.

Tisočglava množica se je zbrala v nedeljo povodom 10letnice dogodkov leta 1914., v staroslavni Rušah, nazvanih med vojno od naših sovražnikov tudi 'Mali Beograd'. Z zastavami okrašen prijazni trg je z veseljem sprejel v svoji sredi sokolske čete. Imenom ruskega Sokola je pozdravil goste starosta br. Miha Serne, župan br. Dragotin Lingelj pa se je s ponosom spominjal časov, ko je moral za svoj narod trpeti v graških zaporih. Imenom Sokolstva se je zahvalil zavednim Rušanom župni starosta br. dr. Pivko, proslavljajoč Ruše kot krepko sokolsko trdnjavo. Prapor mariborskega Sokola, ki je bil pred desetimi leti razvit v Rušah, je naglašal govornik, se ravno v tem trenutku v Sarajevu poklanja manom vidovlanskih idealistov, ki so žrtvovali svoje življenje za osvoboditev domovine. Slovesno je odmevala po širnem trgu kraljevska himna 'Ej trubači', ki jo je zapela 'Glasbena Matica'. Telovadni nastop je bil v vsakem oziru izborni in občinstvo ni štedilo za aplavzom. Ruše so pokazale, da ostanejo trajno zvesto na braniku domovine.

Sokol na Igu proslavi v nedeljo dne 6. julija 15letnico društvenega obstoja s spominsko slavnostjo, javno telovadbo in ljudsko zabavo. Dne 6. julija vsi na Ig!

Sokolsko društvo v Celju se udeležilo polnoštevno župnega zleta v St. Jurju ob juž. žel. dne 13. julija t. l. Denar za obed je treba oddati br. Saksidi najkasneje do 6. julija.

Sokol v Borovnici. Za 6. julija nameravani javni nastop je preložen na nedoločen čas. Zdravo!

Starša Sokolovne v Znojmu. Znojmski Sokol začenja graditi sokolski dom, ki naj bo ne le telovadnica, ampak tudi središče češkega kulturnega in družabnega življenja v Znojmu. Sokol ima sicer že najnujnejši denar, vendar pa se obrača na vso češko javnost, da bi pomagala na katerikoli način graditi to pomembno stavbo v nemškem mestu.

Drugi zlet ruskega Sokolstva v Pragi. Sokolska misel se je v poslednji dobi mogočno razširila med rusko emigracijo. Sokolska društva so raztresena po vsej Evropi in Ameriki. Najmočnejše organizacije so v Češkoslovaški, Jugoslaviji in Bolgariji. Prvi zlet ruskega Sokolstva v Pragi 29. januarja 1923. je položil temelj zedinjenja v eno zvezo. Sedaj je osrednji odbor končal zopet pravice za drugi zlet, ki bo letos dne 5. in 6. julija v Pragi.

Sport

ZADNJE NOGOMETNE TEKME.

Zagreb: V korist olimpijskega fonda se je na zadnja dva praznika priredil v Zagrebu nogometni pokalni turnir, ki so se ga udeležili štirje zagrebški klub, in sicer Hašk, Concordia, Gradjanski in Sparta. Razpisani pokal v tem turnirju si je osvojil Hašk. Izidi prvega in drugega dne so: Hašk : Sparta 5 : 1, Concordia : Gradjanski 2 : 1, Gradjanski : Sparta 12 : 3, Hašk : Concordia 3 : 1. Prvenstvene tekme: Ferrara : Olimpija 3 : 0 (1 : 0), Rapid : Grafika 3 : 0 (2 : 0), Makabi : Slaven 4 : 1 (1 : 1), Croatia : Poštari 3 : 2.

Novi Sad: Jugoslavija (Beograd) : Vojvodina 4 : 1, Jedinstvo : Makabi 5 : 2.

Gradec: Sturm : Spotklub (Dunaj) 3 : 1 (2 : 0), Hakoah (Gradec) : Amateure (Gradec) 10 : 0 (5 : 0).

Dunaj: Zadnja nedelja prvenstvenih tekem je precej olajšala položaj Amateurev. Vienna je zopet prišla na drugo mesto, kjer se vedno ogroža končno zmago Amateurev. Posamezni izidi so: Amateure : Hertha 3 : 1 (2 : 0), Vienna : Simmering 2 : 1 (0 : 0), Wacker : Hakoah 3 : 1 (2 : 1), Rapid : WAF. 3 : 2 (0 : 1), Admira : Ostmark 2 : 2 (2 : 1).

Praga: Slavia : Meteor Vinohrady 5 : 3, Sparta : Union Žižkov 3 : 1, Union Žižkov : Deutsche Sportbrüder 7 : 1, CATK : Sparta (Košice) 2 : 1.

Pardubice: S. K. Pardubice : Akademik Boldklubben Kodanj 2 : 1.

Ustje ob Labi: DFC : TFC. 7 : 1 (3 : 1). Odločilna tekma za prvenstvo nemške lige.

Monakovo: Monakovo : Nürnberg 3 : 2.

Službene objave LLAP. V soboto, dne 5. julija se vrši sestanek zastopnikov klubov: Primorje, Jadran, Ilirija, Lask, Atena, Hermes in Maribor, radi sestave kandidatne liste za izredni občni zbor LLAP. Sestanek se vrši ob 20.30 v damski sobi kavarne Emona. Udeležba za imenovanje kluba obvezna. Predsednik — Danes v sredo seja upravnega odbora LLAP. ob 20. uri v sobi Sportne zveze Narodni dom. — Tajnik.

Dunajski Wacker igra 5. in 6. julija v Beogradu proti BSK. Nato odide na turnejo v Pariz.

Waterpolo tekma med avstrijsko in madžarsko reprezentanco se je vršila prošlo nedeljo v Budimpešti. Zmagala je Madžarska s 4 : 2 (3 : 0).

Nov svetovni rekord v plavanju. Zna na češka plavalica iz Prage Müllerova je v hrbtnem plavanju na 100 m postavila z 1:31,3 nov svetovni rekord, ki je za 1,3 sekunde boljši od dosedanjega.

Reprezentanca Egipta zopet poražena. Po svojem porazu na Dunaju je olimpijsko moštvo Egipta igralo v torek v Draždanih proti tamošnjemu klubu 'Guts Muts' ter bilo premagano z 0 : 2. Kakor poročajo dunajski listi, bodo Egiptani 13. julija igrali še eno tekmo proti avstrijski reprezentanci.

Glavna skupščina Jugoslov. zimsko-sportnega saveza se vrši v nedeljo 6. t. m. ob 9. dopoldne v kavarni Emona, damski salon. Pozivamo vse klube, da odpošljejo na skupščino delegate s pooblastili in navedbo, kdo ima pravice glasovanja. Dnevni red običajen.

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija razpisuje klubsko dirko, ki se vrši v nedeljo, 6. julija t. l. ob 13.30 dopoldne na progi Ljubljana - Grosuplje - Krka - Zatična - Višnja gora - Grosuplje - Ljubljana, 75 km. Cilj pri km 3 na Dolenjski cesti; po dirki sestanek dirkačev in klubovih članov na vrtu gostilne pri 'Jelatinu' ter razdelitev nagrad. Prijave do petka 4. julija zvečer gosp. podpredsedniku M. Nardinu, Gosposvetska cesta 14.

S. K. Hermes. Priredi v nedeljo dne 6. julija veliko vrtno sportno veselico na vrtu gostilne Ferfila v Sp. Šiški. — Vspored bogat: Pridite vsi. Vstopnina 3 dinarjev.

S. K. Hermes. Sestanek vseh članov in članic se vrši danes v sredo ob 8. uri v lokalni klubu. Udeležba obvezna za vse.

S. K. Slavija obvešča odbornike, da se vrši redna odobrova seja danes, 2. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni Smole v Novem Vodmatu. Udeležba dolžnost.

Drsalna sekcija S. K. Ilirije pozivlja one člane, ki si žele nabaviti originalne ter preizkušene drsalke za umetno drsanje, da se obrnejo tozadevno z navedbo številke noge na naslov: Vodšek, kavarana 'Evropa'. Drsalke se bodo nabavile po posredovanju g. dr. Fucha direktno iz specialne tvornice v Nemčiji. Cena drsalkam se bo določila pozneje.

Poslano.*

Nekega dne je sedel v večji družbi pri pol literčku tudi gospod Ivan Gale, župan Viške. Kakor običajno, opravljal je posel stare babe opraviljive. Med drugimi se je tudi obregnil ob možo osebo na ta način, da je rekel navzočim: 'Kaj pa mislite odkod ta človek jemlje denar, da tako živi?' se nasmehnil in obenem z očesom pomežikal. — Ker ste pa Vi tako radovedni zame, oprostite gospod župan, da tudi jaz Vas vprašam, kje ste Vi toliko denarja dobili, da ste si sezidali tako ogromno vilo in tovarno cementnih izdelkov, odkod denar za konje, krave, avtomobile in lov? Nadalje ko ste bili pri aprovizaciji na železnici, odkod denar za toliko dobrih stvari, da se je Vaša družina kar mastila, med tem ko so otroci enakih Vam uslužbencev umirali gladu.

Na dan z natančno bilanco gospod župan Gale! Na dan, če hočete, da se napase Vaša radovednost in da storim jaz isto. Svetujem Vam, da tudi navedete v bilanci, da imate 5 — 6 otrok, da ne bi kateri bralcev dvomil o Vašem prihranku, kakor Vi dvomite o meni.

Vič-Glince, 1. julija 1924.
Josip Lojk
poslovodja mizarske zadruge na Viču.

* Za vsebino uredništvo ni odgovorno.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij 'Jutro'.
Odgovorni urednik Fr. Brozovič.
Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

V sredini mesta

v bližini glavne pošte se odda s 15. julijem lepa soba z vso opremo gospodu, ki ni siten in čemer. Sprejme se tudi več abonementov na kosilo in večerjo. Hrana prvovrstna, cena zmerna. Naslov se izve v trafiki Blaž na Dunajski cesti.

Veška
beseda
60 par

Mali oglasi

Za
„Jutro“
vsaka beseda
1 Din

Stane vsaka beseda 60 par. Za „Dopisovanje“ in „Ženitve“ se računa vsaka beseda 1 Din. — Priročje je se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znanjih. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znanja se odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Obri
Amater-fotografi, pozor!
Za izvršitev vseh del se pri-
poroča foto. af. Hugon Hib-
er, Ljubljana, Valvazorjev
trg. 850

Dobrodošča pekarna
z vsem inventarjem se za-
menja z enako. Ponudbe 16
poslati na upravo „Jutra“
pod „Pekarna 45“. 13300

Ivan Magdič
brojač, Ljubljana, Gleda-
liška ulica 7, se priporoča
za idobro sezono. 1067

Učiteljico
ki poučuje klavir na svojem
domu, se išče za mlado za-
četnico. Ponudbe z navedbo
honorarja na upravo „Jutra“
pod „Učiteljica“. 13294

Instruktorja (ico)
za podučevanje, za prvi razred
real. gimnazije (posebno la-
tiško in jezikovno), se išče
za dijakino v Ljubljani. —
Oferite pod „Prima“ na upr.
„Jutra“. 13297

Nemščina in klavir
se poučuje po najboljši me-
todi. — Naslov pove uprava
„Jutra“. 13333

**Službe
(dobe)**

Prodajalka.
Rabim za takojšen nastop
sposobno prodajalko, ki je
pripravljena na postreževanje.
Poleg tega, pridnost in prija-
nost glavni pogoji. Prednost
ima ona, ki se veče na-
koliko pisarniških del. (Kra-
nja vsa v hiši. Takojšnje pu-
nude z zahtevno plače na
upravo „Jutra“ pod „Takoj-
hstop“. 13278

Kuharica
marljiva in poštena, stara
24-26 let, zna za vsa ku-
hinjska dela, rada dela, pri-
stojna v stavanju ter po-
spravljanju sob, se išče za
takoj. — Ponudbe s sliko na
upravo „Jutra“ pod „Vestna“. 12238

Iščem učenca
za kovaško obrt, 15-16 let
starega. Hrana in stanova-
nje pri mojemu. Ponudbe na
Jakov Zalokar, kovaški moj-
ster, Mojstrata. 13206

Stenografinja
in strojeplač, večša slov.
in nemščina, samo prvotna-
na moč, se išče. Z znanjem
italijanske ima prednost.
Naslov pove uprava „Jutra“
12697

Dva učenca
prejane Josip Virant, kolar,
Gomilsko. 13293

Prvovrstna sobarica
poštena marljiva in vestna,
ki zna tudi šivati se išče. —
Mesečna plača 500 Din. —
Predstaviti se je na Alek-
sandrovi cesti 11/11, dezo
od 10-12. ure dop. 13396

Učenec
za mislarstvo se sprejme. —
Tomo Jeglič, Trebnje. 13318

Krojaški pomočnik
se sprejme v stalno službo.
Zupančič, št. Vid št. 56 nad
Ljubljano. 13356

**Službe
(iščejo)**

14letni deček
z 2 mesecih, razredni, močan
in lepega vedenja, bi se rad
učil trgovine. Vprašanja pod
„Učenec“ na Aloja Compas-
ny, Ljubljana. 13265

Kletar
(Kellermeister) — z daljšo
trajnostjo, išče stalno dobro
mesto v mestu ali bližnji
okolici. — Pisane ponudbe
na upravo „Jutra“ pod šifro
„Kletar“. 13270

Natakarica
16-18 let. Pisane ponudbe
na upravo „Jutra“ pod šifro
„15. Julij“. 13357

Gospodična
perfektna knjižničarka —
raznosa samostojne korespon-
denčne v slovenski in nem-
ščini, večša vseh pisarniških
del, želi premeniti službo.
Cenjene ponudbe pod značko
„Agilna“ na upravo „Jutra“
13363

Korespondentinja
perfektna v nemščini, večša
slovenske, arborar, an-
gloščine in strojeplača, išče
službo. Ponudbe na upravo
„Jutra“ pod „Perfektna 15“
13351

Fina gospodična
16-18 let, vzgojiteljica čez
dan s otrokom do 12 let. —
Ponudbe na upravo „Jutra“
pod šifro „Vzgojiteljica 15“
13352

Šivilja
proizvaja razno delo in kre-
šči tudi na doma. Naslov
pove uprava „Jutra“. 13322

Mizarski pomočnik
srednjih let, želi nastopiti
službo pri podjetju, ki iz-
deluje boljše pohištvo. —
Dopise na upravo „Jutra“
pod „Stalno delo“. 13350

Okoli 200 m vodov. cevi
1 in pol pale močnih, se pro-
da. — Ponudbe na naslov:
Nando Ferjan & Drug, Jese-
nice, Gorenjsko. 13117

Starih parnih cevi
porabnih za pleteno ograjo,
se proda 850 kg. Drogi so
dolgi po 4,5 m in 12/4 cile
v premeru. Cena po dogo-
voru. — Ponudbe pod „Parno-
cevi“ na Aloja Compasny,
Ljubljana. 12922

12 vinskih sodov
(Lagerfässer) od 1800-2000
prodam. V sodih se še nana-
ja delovna vino ter so vsi v
jako dobrem stanju. Cenjene
ponudbe na upravo „Jutra“
pod „Sodi iz klanega lona“
13297

Drva
bukova in hrastova, odpad-
ke od parketov, dostavljajo
po nizki ceni na dom parna
žaga V. Scagnetti v Ljubi-
lani za gorenjskim kolo-
dvorom. 1076

Katica, povej mi,
kje si kupila posodo? Ali ne
veš, da se kupi najboljšo pri
V. Scagnetti, Maribor, Glavni
trg? 1056

Restavratorem
in gostilničarjem se pripo-
roča za našup papirnatih
servisov trdnika M. Titar,
Ljubljana. 1000

Perzijska preproga
prav lepa, se proda. Ponudbe
pod šifro „Antik“ na upravo
„Jutra“. 13376

Damsko kolo
dobro ohranjeno, malo rab-
ljeno, se proda radi odpoto-
vanja. Naslov pove uprava
„Jutra“. 13316

Šivalni stroj
dobro ohranjen — znamke
„Howe“, se proda za 750
Din. — Naslov pove uprava
„Jutra“. 12877

Šivalni stroj
nekoliko rabljen, se po nizki
ceni proda. Naslov pove upr.
„Jutra“. 13324

Bukovo oglje
približno 5000 kg. se proda.
— Dopise na naslov: Anton
Porekar, trgovec, Sp. Silval-
ca, Grosuplje. 13360

Opravo za jedilno sobo
skoro novo, z marmor. ploščo
prodam za 3500 Din. Ito-
tam je nekaj starih okov v
jako dobrem stanju napra-
daj. Ogled vsaki dan od 14.
do 17. ure v Spodnji šiški,
Vošnjakova cesta št. 310.
18842

Modni salon!
Minka Karo
Ljubljana, Sv. Petra cesta 58, 3307a
Priporočam se cenjenim damam v mestu in na deželi.
Cene solidne, potrebna točn. — Obenem poučujem
gospodične, ki bi se učile za domačo rabo, šivanje in
na željo tudi prirobovanje. Več po dogovoru.

Novo renovirana
Kavarna Bristol
preje „Zigart“ Maribor, Vetrinska
ulica 30. — Dnevno koncert začetak
ob 8 ur. Ob lepem vremenu na mo-
derno urejenem vrtu veselica. Za obil-
en obisk se priporoča
Marija Zigart
Lože
Separées

Letovišče zastonj!
Lep mali grad v krasni legi, dva orala vrta in
nekaj smrečnega gozda. 3350a
Izredno poceni naprodaj.
Vprašati na naslov DR. WURZBACH,
PREDDVOR PRI KRANJU.

Kupim takoj
žago - venecijanko
če mogoče staro, rabljeno in dobro ohranjeno.
Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Venecijanko“.

Šentjanski
premog
vseh vrst in vsako množino, v
čisto opranem stanju nudi, za ta-
kojšnjo dobavo
Prodajni urad šentjanskega premogovnika
AND. JAKIL
Ljubljana, Rokokov trg 10/ 1018a

Zenske bluze
dobro ohranjene na prodajo
v Krakovski ulici 9. 13313

Električni lestenec
in pisalna miza, se počeni
proda. Naslov pove uprava
„Jutra“. 13355

Fotografski aparat
amerikanski, 9 x 12, pro-
dam. — Naslov pove uprava
„Jutra“. 13358

Štirisedežen avto
se proda. Dopise pod „Malo
rabljeno“ na upravo „Jutra“. 13370

Lep briliantni prstan
in žepna bljoča zlata ura,
se čeno proda. Naslov pove
uprava „Jutra“. 13367

Blagajna št. 3
v zelo dobrem stanju, pred-
vzno blago, znamke Wiener
Fabrik, se proda. —
Pisane ponudbe z navedbo
cene je poslati na upravo
„Jutra“ pod „Blagajna“. 10744

150 vagonov oglja
bukovega, se kupi. Ponudbe
franko Splitje, pod „Oglje“
na podružnico „Jutra“ v Ma-
riboru. 13247

Okrogel les
hlode, vseh vrst lona in v
vseh množinah kupuje po
najvišjih dnevnih cenah
parna žaga V. Scagnetti v Ljubi-
lani, za gorenjskim kolo-
dvorom. 1075

Hrast, smrekove hlode
v normalnih dolžinah in v
debelinah nad 30 cm, ku-
pimo vsako množino, naj-
raje na prosti Zidan most-
Brešče. Ponudbe z navedbo
cene, množine in kraja, kjer
se isti lahko ogledajo, prsi-
mo na naslov: And. Jakil,
Krmelj, Dolenjsko. 1017

Kupim
večje število srebrnih ame-
rikanskih dolarjev. Ponudbe
na upravo „Jutra“ pod šifro
„Dolarji“. 13364

Rabljeno moško kolo
se kupi. Bohoričeva ulica 9.
13328

Železne močne cevi
dobro ohranjene, 60 mm ru-
nanja premera, kupi Rudolf
Florjancič, Kijčavčarica
v Kranju. 13325

Kuhinjsko kredenco
omaro za kuhinjo in pisalno
mizo, kupim. Ponudbe pod
„Oprava“ na upravo „Jutra“. 13360

Halo!
Kupujem in plačujem po
najvišjih cenah stare oblo-
ke, čevlje in pohištvo. — Do-
placila radostuje, da pridem
na dom. A. Jurešič, Ljubi-
lana, Sv. Jakoba nabrta
št. 31. 13362

Lepa, opremljena soba
se odda solidnemu gospodu.
Naslov pove uprava „Jutra“. 13384

Gospod
se takoj sprejme v sredini
mesta na stanovanje in do-
bro hrano. — Več gospodov
pa se sprejme na hrano. —
Naslov pove uprava „Jutra“. 13361

Lepa soba
z dvema posteljama, se ta-
koj odda. Kje, pove uprava
„Jutra“. 13326

Soba
z električno razsvetljavo in
posebnim vzhodom v sredini
mesta poleg glavne pošte,
se odda takoj boljšemu so-
lidnemu in stalnemu gospodu.
Naslov pove uprava „Jutra“. 13351

Dve sobi
z 2 posteljama, kopalnico in
kuhinja, evat. brez, se odda
za dobo 2 mesecev. Kje,
pove uprava „Jutra“. 13327

Kot sestanovalec
a hrano, se sprejme gospod.
Naslov pove uprava „Jutra“. 13340

Gospod
se sprejme na stanovanje,
evatuelno samo na hrano.
Naslov pove uprava „Jutra“. 13315

Majhno sobico
s posebnim vzhodom in elektr.
razsvetljavo, čeno oddam.
Naslov pove uprava „Jutra“. 13364

Trgovski lokal
na prometni cesti v Ljubi-
lani, se išče za takoj proti
primernemu odkupu. — Po-
nude pod „Takoj 1024“ na
upravo „Jutra“. 13314

**Zaman se trudite
s prodajo**
vill, stanovanjskih, trgovskih
in obrtnih hiš, kmetijskih po-
sestev, graščic, žag, mlinov,
stavbnih parcel itd., ker
kupi
se oglašajo stalno le pri
„Posest“

Posestvo
eno uro oddaljeno od trga
Sevnica, z gospodarskim po-
slopjem in 20 orali zemlji
in 1000 6 oranih zemlji, 1 or-
zasajenega vinograda, drugo
so po njive in travniki, se
proda za 150.000 dinarjev.
Pojsnili daje Alojzij Štolc,
brivec, Sevnica ob Savi. 13343

Opremljena soba
ev. a hrano v Ljubljani, se
išče za takoj za 2 dijakinji
pri dobri družini ali samo-
stojni izobraženi dami. Želi
se ob enem instrukcije za
prvi razred realne gimnazije,
nemška konverzacija in stro-
go nadzorstvo. Oferite pod
„Privratno“ na upr. Jutra. 13256

Soba in kuhinjo
iščeta zakonca brez otrok.
Plača se za eno leto naprej,
pozneje posojilo. Ponudbe na
upravo „Jutra“ pod „Stano-
vanje“. 13237

Na Bledu
se išče za julij in polovico
avgusta stanovanje ene veli-
ke ali dveh manjših sob s
tremi posteljami in popolno
porabo kuhinje in posede. —
Stanovanje ni treba da bi
bilo v kraju samem, manjša
oddaljenost ne moti, ali ve-
mora biti preprosto in na
razpolago. Bilistna kopalnica
se želi. — Točne ponudbe z
označbo cene na naslov: Ljubi-
lica Frković Zagreb, Mea-
niška ulica 5/II. 13234

Na stanovanje in hrano
se sprejme gospod. Naslov v
upravi „Jutra“. 13216

Mirno sobo
opremljeno ali neopremljeno,
zračno, v sredini Ljubljane,
če možno z domačo hrano,
išče strojnubna in zelo so-
lidna gospa, državna urad-
nica. Ugodne reference! —
Prijazno obvestilo pod šifro
„Državna uradnica“ na upr.
„Jutra“. 13296

Lepo sobo
iščem za čas počitnic, če
mogoče na Rimske cesti, os.
v bližini. Ponudbe pod šifro
„Soba v počitnicah“ na upr.
„Jutra“. 13262

3 sobe s kuhinjo
se odda blizu sodalje. —
ponudbe na upravo „Jutra“
pod „Ople stranke“. 13382

Lepa, opremljena soba
se odda solidnemu gospodu.
Naslov pove uprava „Jutra“. 13384

Gospod
se takoj sprejme v sredini
mesta na stanovanje in do-
bro hrano. — Več gospodov
pa se sprejme na hrano. —
Naslov pove uprava „Jutra“. 13361

Lepa soba
z dvema posteljama, se ta-
koj odda. Kje, pove uprava
„Jutra“. 13326

Soba
z električno razsvetljavo in
posebnim vzhodom v sredini
mesta poleg glavne pošte,
se odda takoj boljšemu so-
lidnemu in stalnemu gospodu.
Naslov pove uprava „Jutra“. 13351

Dve sobi
z 2 posteljama, kopalnico in
kuhinja, evat. brez, se odda
za dobo 2 mesecev. Kje,
pove uprava „Jutra“. 13327

Kot sestanovalec
a hrano, se sprejme gospod.
Naslov pove uprava „Jutra“. 13340

Gospod
se sprejme na stanovanje,
evatuelno samo na hrano.
Naslov pove uprava „Jutra“. 13315

Majhno sobico
s posebnim vzhodom in elektr.
razsvetljavo, čeno oddam.
Naslov pove uprava „Jutra“. 13364

Trgovski lokal
na prometni cesti v Ljubi-
lani, se išče za takoj proti
primernemu odkupu. — Po-
nude pod „Takoj 1024“ na
upravo „Jutra“. 13314

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službo itd.

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službo itd.

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službo itd.

Veliki in znameniti „Jutrov“ roman
LUCIFER

ki je vzbujal splošno senzacijo in ga je vsak
dan čitalo z velikansko nestrpnostjo okoli sto-
tisoč bralcev

je pravkar izšel v posebni knjigi in
lepi opremi.

Broš. velja Din 45, po pošti 2 Din več.
Naroča se v upravi „Jutra“ ali pri Tiskovni
zadrugi v Ljubljani.

Kapital
Posojilo
s skoro novo opravo 2 sob in
kuhanje in mesečnim vrači-
lom po 600 Din ter obresti
za posojilo 8000 Din, ki jih
nudi rabim. Sem drž. urad-
nica z mesečno plačo 2200
Din. Prosim dobrotuljka za
naslov, da se javim osebnost
pod šifro „Zavedna demokra-
tinja“. 13273

Kapital in služba
2 ali 3 udeleženci ali udele-
ženke s primernim kapita-
lom dobe stalno službo in
stanovanje pri večjem indus-
trijskem podjetju. Ponudbe
pod „Stalno mesto 100“ na
upravo „Jutra“. 13258

Družabnik
ali družabnica s približno
50.000 Din, se išče za vsaj
200 odstotno dobičkanostno,
zelo enostavno podjetje v
Ljubljani. Ponudbe pod šifro
„Družabnik št. 10“ na upr.
„Jutra“. 13229

200.000 Din
vročim v dobro tisto po-
dejte proti soudeležbi ali tu-
di posodim na obresti proti
sigurni garanciji. — Naslov
pove podružnica „Jutra“ v
Mariboru pod „Gotovina“. 13306

Posojila
do 30.000 Din išče trgovec
za takoj proti vključbi na
prvo mesto. Cenjene ponudbe
pod „Primerne obresti“ na
upravo „Jutra“. 13289

Dopisovanje
Beli simpatičen mlad pod-
oficir s simpatično gospo-
dično. Dopise, ako mogoče a
sliko, pod „Podoficir“ na
upravo „Jutra“. 13288

Dopisovati
želim z gospodično ali mlado
vdovo, najraje s dekle.
— Cenjene dopise na upravo
„Jutra“ pod „Ločen 19“. 13312

Ljubezen
da ni trdnja; katera gospo-
dična dokáže to mlademu
gospodu, kateri za dejstvo o
nasprotnem doprinese vsako
štev. — Dopise na upravo
„Jutra“ pod šifro „Debata“. 13311

Gospodično
visoko vitko blondinko v ne-
deljo zvečer izstopivšo v
Radovljici, v drap dežnem
plašču, rjavem slamičku in
trakovci — prosim za naslov
pod „Občudovalec“ na upr.
„Jutra“. 13347

Ženitve
Poročiti želim
izobraženo gospodično od 18
do 25 let, ki bi razpolagala
z 250.000 za razširjenje in-
dustrije po Jugoslaviji. Sem
agilna, z upojanim obznan-
jem, dobrega srca, čedne zunanj-
osti in 28 let star. Na zahte-
vo pošljam sliko. Dopise s
sliko na upravo „Jutra“ pod
„Razširjenje industrije“. —
Tajnost strogo zaupljiva. 13040

Živali
Papiga
mlada, lepa in zelo brokna,
se proda za 1250 Din. —
Naslov pove uprava „Jutra“. 13363

Psica
ovčje pasme, zelo lepa, 1 in
pol leta stara, se brez mla-
dičev, se proda radi pomani-
kanja prostora. Naslov pove
uprava „Jutra“. 13317

Razno
Snazim
čistim, likam sobe in cela
stanovanja hitro in po solid-
nih cenah. — V Trapezar,
Ljubljana, Mestni trg št. 3/2
13282

Britvice
Mem. Gillette in britve, se
sprejmejo v elektr. brušenje
v drogeriji Anton Kanc, Ljubi-
lana, Židovska 1. 1092

Ažurira
tudi v barvah in pištari se
na Brega št. 2/II. 13333

Amerika!
Potujem v kratkem v Zedi-
njene države in prevzamem
izvršitev trgovskih poslov
proti minimalni odškodnini.
Vprašanja pod šifro „Proti-
koltrana trgovina“ na upra-
vo „Jutra“. 13315

Dalmatinski prvovrstni
**Portland
cement**
svetovne znamke
SALONAR
(Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni
promptno tvornica
„SPLIT“, del. dr. za
Portland cement iz
skladnice v Ljubljani
Aleksandrova c. 12.

L. MIKUŠ
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno Na debelo
Zaloga sprehajalnih palic.
Stari dežniki se nanovo preoblečejo

Ugodna prilika za nakup mlinске oprave.
V opuščenem valjčnem mlinu na Kolčevem pri
Domžalah se proda vsa mlinška oprava, v dobrem
stanju, po nizkih cenah.
5 valjčnikov 340 500 500 650 800
2 para umetnih in navadnih kamnov 110 cm, razni ena-
zili in čistilni stroji z mešalnico, cilindri z vsemi pri-
padajočimi deli. Prodaja se skupno in posamezno.
3398-a

LJUDEVIT MARX, tovarna lakov, d. d.
Domžale pri Ljubljani.

MERAKL
boje, mastila, lakove, štuk, emajle,
kistove i jamačno čisti firmi naj-
bolje kakvoče nude
MEDIĆ-ZANKL
družba z o. z.
MARIBOR, LJUBLJANA, NOVI SAD,
p. družnica, centrala, skladišče.
Tvornice: 679/a
LJUBLJANA - MEDVODE.

MAURICE LEBLANC TIGROVI ZOBZE

IX.

Cesar Arzen I.

Don Luis umolkne in vesel nasmešek se pojavi na njegovih ustnicah. Zdi se, da ga spomin na te štiri minute nelzmerno veseli.

Valenglay in policijski prefekt sta videla marsikatero junaštvo in sta že marsikedar imela priliko občudovati hladno kri, toda sedaj sta ga poslušala brez besede in sta le molčala. Je-li sploh mogoče, da se človek obnaša tako skrajno junaško? Toda don Luis se je tačas vzdignil, stopil k stenskem zemljevidu Francije in vprašal:

«Rekli ste mi, gospod predsednik, je-li, da je bandit zapustil Pariz preko Versaillesa in da sedaj drvi v smeri na Nantes?»

«Da, in izdana so bila vsa potrebna navodila, da ga primemo med vožnjo, bodisi v Nantes, bodisi v Saint Lazaire, kamor se morda podaja na ladjo.»

S prstom sledi don Luis zemljevidu po raznih cestah in se ustavlja s prstom v raznih etapah. Te njegove kretnje so pričenjale obvladovati položaj. V tem hipu, v takšni zagati, kakor je on, in vendar ne misli sedaj na prav nič drugega kakor na zasledovanje, na odlomke težkega potovanja, na problem, katerega ni mogla rešiti vsa francoska policija... Zdi se, kakor da je bežeči zločinec privezan na nepretržno in nevidno nit, koji drugi konec se nahaja v rokah don Luisa, ki more njegov beg prekiniti z najmanjšo kretnjo, s katero potegne za nit in onega ustavi. Potem se vrne k pisalni mizi in pravi:

«Bitka je bila dobljena in izključeno je bilo, da bi se morala ponoviti. Nad svojimi štiridesetimi barbari sem bil več ko zmagovalac, kajti proti zmagalcu je še vedno mogoč upor ali zopetni napad, toda jaz sem njim veljal za marabuto, za odposlanca prorokovega, za svetnika in čudežnega copernika.»

Valenglay se nasmeje:

«Saj se niso niti motili. Kje bodo takšni preprosti ljudje spoznali vaše trike in umetnosti, s katerimi ste jih blufali in ki so zares čudovite?»

«Gospod predsednik, vpraša don Luis, poznate li čudovito Balzacovo novelo, ki se imenuje: «Ljubezen v puščavi?»»

«Da!»

«No, vidite, tukaj je ključ za moj uspeh.»

«Kako? Ne razumem. Zenske?»

«No, seveda. Nočem, da zarudite, gospod predsednik. Osem dni me je ta banda vodila ujetnika seboj in imela je seboj tudi ženske, in te ženske so pač, kakor jih opisuje Balzac, bitja, ki se dajo ukrotiti, dokler se povsem ne udomačijo.»

«Da... da...» pravi predsednik, «toda za to je treba časa...»

«Osem dni sem imel.»

«In treba je, da so roke proste...»

«Ni ravno neobhodno potrebno. Za začetek je dovolj, če imaš oči. Oči izzivajo zanimanje, simpatijo, radovednost, željo po spoznanju, po zblizanju. Potem pride morda kombinacija, slučaj...»

«In ta slučaj je bil?»

«Bil sem zvezan ali bolje, mislili so, da sem zvezan. Vedel sem pa, da je poleg mene v satoru favoritinja glavarjeva. Šel sem k njej in jej delal družbo.»

«In je bila krotka?»

«Natančno kakor pri Balzacu.»

«Toda, saj jih je bilo pet, če sem popreje prav slišal?»

«Baš v tem je tičala težavnost. Bal sem se ljubosumnosti. Toda vse se je izteklo dobro, kajti favoritinja ni bila ljubosumna... nasprotno... zvodnica. In pa popolnoma krotka. Pridobil sem si torej pet zaveznic, nevidnih, na vse pripravljenih in nikdo jih ni sumil. Ponoči so moje zaveznice pobrale možem orožje. Rezila sem vtaknil v zemljo in jih vsa polomil. Iz pištol sem pobral kroglice, smodnik sem pomočil. Tako smo vse pripravili.»

Valenglay se nakloni:

«Čestitam. Vi mate povsodi zveze. Predstavljam si, da je bila ta politika tudi prijetna, kajti vaše zaveznice so bile sigurno prav dražestne.»

Don Luis se namrdne in nekoliko stresne, zapre oči in izreče samo eno besedo:

«Ostuden!»

Valenglay in prefekt se zakrohota. Toda don Luis, kateremu se že pričinja muditi, nadaljuje brž:

«Izkratka, rešile so me, in tudi pozneje so mi ostale zveste. Mojih štirideset in pet borcev mi je sledilo kakor psički, kar trepetali so strahu v tej puščavi in kar zbrali so se kakor piščeta okrog mene, ki jih bom branil s svojo čarovniško močjo. Ko smo dospeli do plemena, kateremu so pripadali, sem bil jaz že njihov pravcati in priznani glavar. Rabil sem še nadaljne tri mesece, da sem si jih vse podvrnil, in postal glavar plemena. Vodil sem jih na manjše toda zelo uspešne roparske pohode, govoril sem njihov jezik, izvrševal njihove obrede, oblačil sem se na njihov način. In imel sem pet njihovih žena. Moje sanje so se pričenjale uresničevati. V

Francijo sem poslal enega svojih najzvestejših, s šestdeset pismi, da jih izroči šestdeset mojim ljudem iz nekdanjih organizacij. Naučil sem ga, da je na pamet znal njih imena in naslove. To je bilo šestdeset pajdašev slavnega Arzena Lupina, odpuščenih, ko se je on vrnil v morje pri Capriju. Ko so se umaknili v privatno življenje, je vsakdo njih imel po stotisoč lir, majhno trgovinico ali kaj sličnega in nekaj zemlje. Nekateri so imeli trafike ali trgovine s soljo, drugi so postali občinski stražniki ali vratarji pri ministrstvu ali kaj sličnega. Bili so izkratka pravi meščani, kmetje, občinski svetovalci, mežnarji ali kar že. Vsem tem sem stavil jednako oferto pod pogojem, dajo sprejmejo takoj in puste v domovini vse, kakor leži in stoji.

Mislil sem, da se bo mojemu vabilu odzvalo deset ali petnajst starih tovarišev. Toda odzvalo se jih je polnih šestdeset, gospod predsednik! Niti eden ni manikal. In točno so prišli k sestanku v Wady Draa, na obali Atlantskega oceana, med kapom Noun in kapom Juby. Seboj so prinesli tudi vojni material, kakor sem jim naročil.

To so bili moji oficirji. Oprt na nje in na deset tisoč fanatičnih Maročanov je Arzen Lupin podvrnil ogromno zemljo. Njegova armada je bila dobro oborožena, izvrstno organizirana in je imela velike cilje. Segla je po njih. Imela je nečuten uspeh. Petnajst mesecev smo doživljali epopejo, kakršne ni kdo tako kmalu doživel, najprej z vrhov in potem v nepreglednih puščavah Sahare. Doživeli smo heroizme in pomanjkanje, torture in nadčloveška veselja, glad in žejo, doživeli grozne poraze in takoj na to še večje zmage. Mojih šestdeset zvestih je izvajalo brezprimerna junaštva. Vi jih poznate, gospod predsednik. Borili ste se proti njim, gospod policijski prefekt! To so možje! Oči mi postajajo vlažne pri spominu nanje! Tu je bil na primer Charolais s svojimi simovi, mož je bil slaven v času moje afere z diademom princeze Lamballe. Potem Marko, ki se je proslavil v Kesselbachovi aferi, in Avgust, ki je bil načelnik Vaših slug tukaj, potem Grogard in Le Ballu, brata Benzeville, Filip d' Antrac, Veliki Peter in Janez Hrast, rdeči Tristan in Mladi Janez, in drugi...»

«In Arzen Lupin z njimi!» pravi Valenglay, ki se navdušuje nad tem homerskim opisovanjem svojega sobesednika.

«Da, in Arzen Lupin!» potrdi don Luis s prepričanjem. Potem se nasmehe in pravi sladko:

**Naročajte in razšir-
jajte „Jutro“!**

Specijalna mehanična delavnica

za popravo pisalnih in računskih strojev 34 2.
L. BARAGA, LJUBLJANA, Selenburgova ul. 6/l.

Trboveljski premog in drva
dobavlja
Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220. Plačilo tudi na obroke.

Reform
steklenice za vkuhanje sadja in povrtnice so
najboljše in najcenejše. 30
Glavna zaloga za vso državo:
Lovro Petovar, Ivanjkovci.
Istotam se dobé Zupančeve knjige „Konzervir-
anje sadja in povrtnin za domačo upo-
rabo“ v slovenski in hrvaški izdaji.
Gospodinja, naročite!

Pozor! „VULKAN“

Kanalizirate edino
s cementnimi
cevmi znamke
ki je strojni izdelek, presega vse dosedanje ročno delo,
gladka notranjost, natančne stike, je lažji, kar je važno
pri železniških transportih in pri polaganju. 1107 a
Velika zaloga cevi, strešnikov, plošč za tlak.
Izvršujem terazzo in vsa stavbena dela.

Betonska tvornica Jos. Cihlar, Ljubljana
TELEFON št. 735. Dunajska cesta 67. TELEFON št. 735.

Tonček
toliko Ti rečem, ku-
puj pri trdkri
A. Sinkovec nasl.
K. SOSS, LJUBLJANA,
Mestni trg št. 19
za ženo in deco, pa
boš solidno postrežen.

Zajamčeno
najboljša kolesa in
najboljše šivalne stroje
kupite najceneje le pri trdkri
Jos. Šelovin-Čuden
v Ljubljani,
Mestni trg št. 13.
Oglejte si bogato zalogo!

Tančica
za krste
okrasni, mrtvaški
čevlji, žepni robci,
razni trakovi, veze-
nina, čipke, noga-
vice, otroške čepice,
sukanec, modere,
vilice in verige, ve-
zalke, pavola, kvač-
kanec D. M. C.,
prejca za vezenje,
elastika, podpetniki
„Eterna“ in razni
gumbi vedno v ve-
liki izbiri pri trdkri
Osvald Dobeic
LJUBLJANA
Sv. Jakoba trg št. 9.
1109 IV

S. A. I. M.

Ancona

Societa Anonima Industrie Marittime

3366-a

Redne poštne linije

Osebni in tovorni promet

Linija: Ancona - Zadar - Split

petek 14,—	od Ancone (3)	do 5:30 ponedeljek
» 21:30	do Zadra	» 22,— nedelja
sobota 8,—	od Zadra	» 15,— »
» —	do Šibenika	» 11,— »
» 15,—	od Šibenika	» 9,— »
	do Splita	» 5,— nedelja

3) Zveza na vožnji tja z vlakom 72 iz Rima in pri povratku z vlakom 79 proti Rimu ter s parnikom, ki odhaja v petek iz Trsta.

Agende in potovalne pisarne v vseh glavnih mestih Italije in inozemstva.

Konkurs

za prijem pitomaca u Inžinjersku podoficirsku školu
„Kralja Petra Velikog Oslobodioca“.

Na osnovi rešenja Gospodina Ministra Vojske i Mornarice Dj. br. 20.215 od 29. maja 1924 godine primiče se ove godine u Inžinjersku podoficirsku školu „Kralja Petra Velikog Oslobodioca“ u Mariboru do 200 mladića iz građanstva i iz vojske za pitomce. Kandidat iz građanstva treba da ispuni ove uslove:

- 1) da je podanik ili optirao za podanstvo Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, što će dokazati domovnicom ili opštinskim uverenjem;
- 2) da nije mlađji od 17, a niti stariji od 21. godine, što će dokazati krštenicom (krstnin listom) ili uverenjem od dva građanina potvrđenim policijskom vlašću;
- 3) da je svršio više ili dva razreda gimnazije ili realke a u krajnjem slučaju da je svršio 4 razreda osnovne ljudske škole, što će dokazati školskom svedočbom;
- 4) ako kandidat ne dolazi neposredno iz škole, onda da opštinskim uverenjem dokaže, da je dobar vladanja i da nije osuđivan;
- 5) da ima roditeljsko ili starateljsko uverenje, da može stupiti u školu, koje uverenje potvrđuje opštinska ili policijska vlast;
- 6) da je neoženjen, što će dokazati uverenjem crkvene ili opštinske vlasti.

Kandidati iz kadra, ma koga roda oružja, za prijem u ovu školu, treba da ispune ove uslove

- 1) da je svršio najmanje 4 razreda osnovne škole;
- 2) da je svršio regrutsku obuku u komandi;
- 3) da je neoženjen;
- 4) da nije osuđivan;
- 5) da je od komande preporučen kao dobar vojnik;
- 6) da ima roditeljsko ili starateljsko odobrenje, vlašću potvrđeno, da može stupiti u školu

Kandidati iz građanstva imaju se prijaviti svojeručno napisanom molbom, predatom lično ili preko pošte u preporučenom pismu, Komandantu Inžinjerske podoficirske škole „Kralja Petra Velikog Oslobodioca“ u Mariboru u kojoj će izjaviti, da pristaju na sve obaveze propisane „Uredbom o podoficirskim školama u stalnem kadru“. Uz molbu imaju biti priložena sva napred pomenuta dokumenta pod 1, 2, 3, 4, 5 i 6. I molba i dokumenta imaju biti snabdevena taksom po zakonu, t. j. na molbu 5 Din i na svakom priloženom dokumentu ako već nije taksiran po 2 Din. Oni koji su sirotnog stanja podnose uverenje o sirotnom stanju u mesto takse.

Kandidati iz vojske javiče se redovnim putem na raport i njihovo saslušanje, sa priloženim dokumentima pod 1, 3 i 6 pretpostavljeni će dostaviti sa svojim mišljenjem Komandantu Inžinjerske podoficirske škole „Kralja Petra Velikog Oslobodioca“ u Mariboru.

Prijave svih kandidata, i iz građanstva i iz vojske imaju biti kod Komandanta Inžinjerske podoficirske škole „Kralja Petra Velikog Oslobodioca“ u Mariboru (Slovenija) najdalje do 15. septembra ove godine, sa tačnim označenjem sadanjeg boravka kandidata, kako bi mu se rešenje po molbi moglo dostaviti.

Svi prijavljeni kandidati iz građanstva i iz vojske imaju se javiti lično Komandantu Inžinjerske škole „Kralja Petra Velikog Oslobodioca“ u Mariboru (Slovenija) na dan 25. septembra ove godine u 7 časova radi lekarskog pregleda i rešenja o prijemu u školu. Kandidate iz vojske će snabdeti objavama za hranu i besplatnim kartama za podvoz i dolazak u školu.

Kandidatima iz građanstva izdaće, na osnovu pismene potvrde komandanta škole, da je dotični uvrščen med kandidata, za pitomca Inžinjerske podoficirske škole „Kralja Petra Velikog Oslobodioca“ u Mariboru, besplatne karte za podvoz željeznicom ili ladjom, od najbližje stanice mesta kandidatovog stanovanja do Maribora. Komandant vojnog okruga na čijoj je teritoriji kandidat, a po naredjenju gosp. Ministra Vojske i Mornarice S. Dj. Br. 9223 od 4. jula 1920. god. U slučaju da kandidat ne bude primljen za pitomca, izdaće mu se podvozna besplatna karta za povratak u njegovo mesto stanovanja.

Prijemni ispit ne polaže se. Kurs škole traje 2 godine. Po svršetku škole pitomci se raspoređuju po tehničkim bataljoni a kao podnarednici, gde služe dalje za unapređenje.

Oni pitomci, koji svrše školu sa odličnim ili vrlo dobrim uspehom, imaju prava na polaganje ispita za čin oficira.

Iz štaba Inžinjerske podoficirske škole „Kralja Petra Velikog Oslobodioca“

br. 2873 od 20. juna 1924. godine.

Centrala:
LJUBLJANA
Hongkong trg 3.

Anončna in reklamna družba z o. z.
ALOMA COMPANY

Zastopstva v vseh večjih inozemskih mestih

Zastopstva v vseh večjih inozemskih mestih

Podružnica:
BEograd
Vasina ulica št. 21.